

ERDÉLYI GAZDA

AZ EMGE HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:		Főszerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre	12.— P.	DEMETER BÉLA	Kolozsvar, Majális-utca 24. sz.
Tagoknak tagsági díjjal évi	5.— P.		Telefon: 33—70
Egy szám ára	1.— P.		Postatakarék csekkszám: 72300.

HÍV A LÁRMÁFA

Írta: KEDVES FERENC
csíkszentdomokosi kizgazda, gazdaköri elnök

Virul a föld ábrázata. Pacsirta dalol a mezőkön. A gazda pedig a természet ölen bizakodva olvas az élet könyvéből, melynek minden egyes mozzanata a szebb jövőndő örök hitét sugározza felé. Itt a székely hegyekben, a lármafa csúcsán, a Gárdos tetején szét- néz az ember és látja, hogy a határokon serény munka folyik. A székely asszonyok, gyermekek az lthonmaradt és munkaképes emberek kalákáznak; szántanak, vetnek, fogják az eke szarvát. Az örök magyar hazáért folyik ez a teremtő munka, ezért áldozunk ma mindnyájan, csatatereken, barázdákon, gyárakban vagy íróasztaloknál. Mert valamennyien tudjuk és érezzük, hogy a mi életünket annak a földnek a szabadsága jelenti, amit őseink egykor birtokba vettek s amit azóta is évszázadok véres áldozataival továbbadtak az utánuk következő nemzedékeknek. Ez a miénk, ez szent magyar tulajdon, ezt nem adjuk senkinek. Most keletről fenyeget a veszély és most mindnyájan kelet ellen harcolunk. Vasakarattal, tántoríthatatlan kemény elhatározással, mert rajtunk mulik és tőlünk függ, hogy megayerjük-e a csatát, vagy szétmáitunk, elporladunk, megsemmisülünk, mint azok a népek, amelyek nem képesek és nem alkalmasak arra, hogy a maguk életjét mindenáron kibareolják.

Oh, Te drága székely anyám és Te drága huzgom. Te örök, szent székely asszony, most is teljesíted szent kötelességedet, most is tanítasz, most is ínted a te fladat, leányodat, unokádat és ükumokádat, hogy legyen olyan, mint amilyenek voltak a mi nagy őseink, akik föbb mint ezer esztendeje semmit nem hagytak és nem adtak fel a maguk jussából. Számolsz vérrel, könnyel és üszkös összeomlott gerendákkal, do tudod, hogy nincs más út, mert az életnek ára van és ezt az árat meg kell fizetnünk s fennmaradásért.

Mit is teszünk most? Azt, amit mindig, ha néhez idők szakadtak ránk. A falu és tizes rendszerünk, a közösségi élet az, amely megtartott, amely a kisebbségi nehéz sorsban is védő fellegvárunk volt. Ezeket fogja össze, szedi csokorba és köti kévébe, a mi erdélyi magyar faluvédő szervezetünk, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület, mely annyi könnyet szárított már fel a mi barázdás orcáinkról, annyi el-esett testvérünknek ragadta meg a kétségbeesés pillanatában a kezét és amelyik a fáklyát a kezünkbe adta, hogy az élet szomorú megpróbáltatásai közepette mindig megtaláljuk az igazit, az egyetlen helyes, magyar utat. EMGE-nek szólítjuk mi röviden azt a nagy népi szervezetet, mely az erdélyi magyar falu népéből éppen olyan jogú és kötelességű, de még annál is holdogabb társadalmat alakít ki, mint a tanult és kevesebb gonddal küzdő embertársainknak. Emlekezünk csak a Csíkszenttamásra zúdult tűzveszélyre, vagy a háromszékmegyei szörnyű jégpusztításra, vagy minden olyan esetre, amikor bajban voltunk. Az EMGE mindig ott állt mellettünk és a sok, sok kiesi magyar erőből nagy segítséget adott.

Viharban a pásztor mellett, akolban a nyáj és az erdélyi magyar gazda is most még jobban oda húzódik, oda simul, belekapcsolódik az EMGE munkájába, mert nekünk ez jelenti a menedéket.

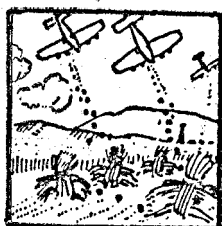
A lármafa figyelmeztetett: nagy baj van! A madarak birodalmát gyilkos emberek gépmadarakon uralják és mindent elpusztítanak. A nagyértékű kultúrát hirdető építményeket, a védtelen dolgok és békés munkás embereket, mindent, amit csak lehetnek. Ebben pedig intő figyelmeztetést látunk és egyben útmutatást, hogy a munka és az összefogás, a fegyelem és a harci szellem az egyedül, amivel ba kell életünk árán is, do megváltjuk gyermekeink boldogságát.

GAZDAKÖRI VEZETŐK MÁJUS HAVI FELADATAI

I. Készüljünk fel a termés védelmére! II. A gazdakör hadigondozó munkája

Határpásztorok vigyáznak a termésre

Hadi szempontból rendkívül fontos és a légi támadásokkal legjobban sebezhető gazdasági termés a gabona s ez pedig akkor a legveszélyesebb, ha már megsárgult, de még nincsen learatva. Az ellenséges repülőgépek által éjszaka leszárt foszforos töltésű apró celluloid lapok, csövek, kannák a reggeli nap sugaraitól megszáradnak és a levegő hőmérsékletétől (16 fok felett) meggyulladva a gazda egész évi munkájának gyümölcset, a kenyeret adó gabonátáblákat elpusztítják. Védekezni ellenük igen nehéz, mert nem tudni hova estek. Feltétlenül szükséges tehát, hogy amint a gabona beérése megindult, tehát a gabonátáblák sárgulni kezdenek, a határpásztorok, de rajtuk kívül még mások is, így például a leventék hajnalonként, vízzel telt vederral és szeges végű

bottal járnak végig a határt. Különösen fontos ez akkor, ha éjszaka repülőgép szállott el a falu felett. Ha gyújtó lapot, csövet, vagy kannát találnak, azt a szeges bottal szűrik fel és tegyék a vizes vederbe. Kézrel hozzányulni a legszigorúbban tilos, mert igen nehezen gyógyuló égési sebeket okoz, zsebbe tenni sem szabad, mert a ruhát meggyújtja. Az így összegyűjtött gyújtólapokat, csöveket, kannákat azután legalább 1 méter mélyre el kell ásni.

Ha a gabonát már learatták, de még keresztetke rakva a földéken van, — az említett ellenőrző, illetve gyújtó járőrözést továbbra is fenn kell tartani, azonkívül a keresztetkeket legalább 1 m. szélesen körül kell szántani, mert ha egy kereszt (kalangya) meggyullad, a többi nem gyújtja meg, tekintve, hogy a tűz a szántott részen tovább terjedni nem tud.

Csépléskor nem tanácsos nagy asztagokat rakni, mert ha lángra kap, — az egész falu termése eléghet. E helyett sokkal jobb, ha a géphez a gabonát folyamatosan hordják be úgy, hogy egyszerre csak annyi gabona legyen a gép mellett, amit egy nap alatt el tud csépelni. Az asztagok helye előre kijelölendő és az körülárkolandó. Természetesen éjszakra megfelelő ór állítandó az asztagok mellé. Legjobb a háznál való cséplés, ha azt az udvarok szélessége megengedi, — a 15 méteres tüztávlat betartása miatt.

Szénát, szalmát, sarjút is minél hamarabb be kell hordani, hogy az ellenséges gyújtóanyagok minél kevesebb kárt tehessenek benne.

Igaz ugyan, hogy most még korainak tünik fel az érett gabonáról beszélni, de szükségesnek tartjuk, mert így a gazdakörök idejében meg tudják szervezni az érés idejére a figyelő járőröket és a folyamatos hordást. Fontos, időszerű kérdés azonban a légi harcok során megsérült és a földekre zuhant ellenséges repülőgépek érintetlenül hagyása. Erre nyomatékosan felhívjuk a gazdák figyelmét, mert minden tárgy adott helyzete a katonaságnak értékes adat az ellenséges repülőkről. Ha tehát ilyen eset előfordul, hozzányulni a géphez, vagy annak egyes részeihez tilos. A felfedezésről azonnal értesíteni kell a csendőrséget vagy a községi előljáróságot.

Segítsünk egymáson!

Ismétlően és nyomatékosan felhívjuk a gazdaköri vezetők figyelmét, hogy ott, ahol szüksége mutatkozik, azonnal, késedelem nélkül lárson munkához az EMGE Bajtársi Szolgálata, állapítsa meg, hogy melyik hadigondozott család milyen hiányban szenved, mi az, amit a Gazdakör az ősi magyar kaláka-rendszerrel segíthet. Az otthon lévő gazdák gondoljanak arra, hogy bármelyik pillanatban őket is fegyverbe szólíthatják s milyen nagy áldást is jelent az otthonmaradott családnak és milyen nyugalmat a hadbavonuló gazdának, ha tudja azt, hogy az övét az otthonmaradottak segítik. Előző számunkban közöltük, hogy a mezőgazdasági munkaerő pótlására katonai munkaszervező törzseket állítottak fel és ott, ahol nincs meg a szükséges férfi- vagy iga-

Május hó

I. Szántóföldek.

Hó elején még teljes erővel folynak a késő tavaszi vetések. Megfeszített munkával igyekezzünk minél előbb földbe tenni a burgonyát, a kukoricát, megvalósítva azt a sok gyakorlati tanácsot, amit az Erdélyi Gazda áprilisi számában is olvashattunk. Ezzel alapozzuk meg a jó termést. A kettős termesztésre nézve olvassuk el dr. Tóth-nak és dr. Kuty-nak ebben a számban megjelent írásait.

Kalászos vetéseinket részesítsük kellő gondozásban. Gyomirtó boronálás után lássunk hozzá kézi erővel a nagyobb gyomok irtásához.

A kapások első ápolása is a boronálásból álljon. Tömérdek csiraállapotban levő gyomot pusztítunk el ezzel a munkával és így a későbbi kapálásokat könnyítjük meg.

Ha a répavetések talaja kapálás, egyezés előtt túlságosan száraz lenne, tanácsos a földet síma, könnyű hengerrel megjártni. Így az altalajból felszivárgó vízzel megpuhítjuk a talaj felületét és könnyebb munkával jó eredményt érhetünk el.

A korányári szántóföldi munkálatokra nézve olvassuk el dr. Kuty László tanárnak ebben a számban írott értékes tanácsait.

II. Legelők — rétek

Csak a megfelelően kihasznált és jól ápolat legelő biztosíthatja állataink zavartalan fejlődését, termelését. A jó kihasználást szakaszos legeltetés nélkül nem tudjuk megvalósítani, a rosszul kihasznált legelő pedig súlyos takarmányozási zavarokra vezethet.

A szakaszos legeltetés biztosítja a legelő teljes kihasználását, az állatok megfelelő ellátását, rajta több állatot tarthatunk és megfelelő ápolás mellett, minden évben fokozódik a rajta termő fű mennyisége, de javul a legelő növényzetének minősége is.

A réteket állandóan figyeljük júniustól kezdve. Amint az értékesebb fűvek teljes virágzásban vannak, itt az ideje a kaszálásnak. Az elvénült széna csak szalmaértékű takarmány a helyes időben kaszált fű fél abrak Ezt mindig tartsuk szem előtt és kaszáljunk kellő időben.

III. Allattenyésztés — takarmányozás

Ahol kevés a legelő, a jószág szántóföldön termelt takarmányokra szorul. A közeli kis legelőket fejős marhával, a távolabbiakat meddő marhával, éven felüli növendékekkel, majd juhokkal haszno-

sítsuk. Nedves legelőre legfeljebb bivalyt, illetve sertést hajtsunk.

Az istállóntartás rendje az, hogy pazarlás nélkül teljes értékű takarmányozásban részesítsük állatainkat. Igen nagy pazarlás a lucernát, a lóherét, a baltacimet magában etetni, mert a nagyértékű fehérje egy része haszontalanul elvész. A zöld pillangósokat mindig fehérjében szegény szálakokkal kell együtt etetni, lehetőleg azokkal összeszeccskázva. (A „rázottas“ nem pótolja a szecskát!) Tisztán a zöld pillangóst csak a malacok, a sonkasüldők, az előrehaladottan vemhes és szoptatók kocák és egyéb takarmányon kívül a napi 20 l tejen felül termelő tehének kaphatják. Ezek az állatok u. i. jól kihasználják a részükre nyújtott nagytömegű fehérjét,

IV. Zöldség- és gyümölcskertészet.

Az előző hónapban megkezdett palánta-kiültetést és vetést ebben a hónapban folytatjuk. A palánták közül rendre következnek: a fagyra kevésbé érzékeny káposztafélék, majd a fagyveszély elmúltával a paradicsom, a paprika, az uborka, a tök és végül a dinnye. A kiültetett palántákat vízzel jól iszapoljuk le. Vethetünk még ebben a hónapban borsót, babot, hidegágyba korai karalábét, kelt, salátát stb., hogy ezekből állandóan legyen friss termésünk.

A gyümölcsfák nagyrésze májusban virágzik. Jó termésre csak akkor számíthatunk, ha a gyümölcsös talaját megfelelően trágyáztuk — műveltük, nem mulasztottuk el a feltétlenül szükséges metszéseket és permetezéseket.

Az alakítómetésben részesült fák hajtását megvizsgáljuk. A rosszul nőtt vagy felesleges hajtásokat visszametsszük.

Az esetleg fellépő kártevők ellen megfelelő időben végzett, helyes permetezéssel védekezünk. Mindenre jó permetezőszer nincs, azért a permetezésnek mindig olyannak kell lenni, hogy éppen a fellépő kártevők ellen védjen. Szaktanáccsal mindig szívesen szolgál az EMGE kertészeti ügyosztálya, vagy a kerületi gyümölcskertészeti felügyelőség is.

V. Szőlészet.

A szőlő első permetezését májusban el kell végeznünk. Ebben a hónapban jelentkeznek a molylepkék is. Ezek ellen úgy védekezünk, hogy a tökéket rendre végigkopogtatjuk, a felszálló lepkéket pedig vízzel lepermetezzük. A lepke így a földre hull és ott eltaposható.

Ne mulasszuk el a szőlőben a másodszori kapálást,

Kedves Gazdatestvéreim!

A legnagyobb magyar államférfiak egyike, néhai gróf Apponyi Albert mondotta egyik beszédében: „Magyarország boldogulása egy májusi esőtől függ”. A német gazdaszabály pedig azt tartja, ha májusban a tölgyfa erősen lombos, akkor jó nyárra és jó termésre

lehet számítani. A pünkösdi vasárnapi szép idő pedig nagy búzatermést jelent.

Kukorica termelésünk érdekében feltétlenül meg kell tennünk az óvintézkedést a kukoricamoly ellen. Ezért szigorúan be kell tartani azt a rendelkezést, hogy a fel nem használt kukorica- és cirok szarát május hó 15 után leföldelve raktározzuk el, hogy a kukoricamoly kikelő pilléje abból ne juthasson a szabadba. A silóval rendelkező gazdák a védekezést úgy oldhatják meg, hogy a megmaradt kukoricaszarát besilózzák. A rendelet ellen vétkezőket szigorúan megbüntetik és azonfelül a hatóság a kukorica-, illetve cirok-szarát megsemmisítteti.

Kedves Gazdatestvéreim! A késői kitavaszkodás a vetési munkákat kitolta és így a kukoricavetése még e hónapban is tart. Feltétlenül gondoskodnunk kell, hogy lehetőleg korai érésű és rövid tenyészidejű kukorica kerüljön vetésre a hó második felében, mert a lófogu kukoricák beérése már ily időben vetve bizonytalan. Az őszi szántások megmunkálásánál, ha annyira elgyomosodtak, hogy fordítás nélküli porhanyagítással megfelelő munkát nem tudunk biztosítani, lehetőleg csak igen sekély szántást alkalmazzunk. A kikelt kukorica vetéseket pedig azonnal boronáljuk meg. Az ápolási munkáknál pedig tartsuk szem előtt: „TÖBB KAPÁLÁS, TÖBB KUKORICA”.

Május hó első felében még sikerrel vethető a marhakáposzta. Jó erőben levő, ősszel trágyázott és mélyen szántott közép kötött talajt kíván, de megerem vályogos homoktalajon is. Sortávolság 45—60 cm. Kataszteri holdanként 3 kgr. vetőmag szükséges. Ápolása 2—3 kapálás és egyelés.

Felhasználása rendszerint késő ősztől február végéig szokásos. Kataszteri holdanként 120—140 métermázsza zöldtömeget ad.

Az őszi folyamán az EMGE nagy propagandát végzett és kedvezményes vetőmagot osztott ki, hogy a szőszösbüköny és ősziborsós takarmánykeverékek a gazdák között népszerűsődjenek és így a tavaszi zöldtakarmány etetése most kezdődik és ezért tanácsoljuk, hogy az átmenetre nagyon ügyeljünk. Kezdetben ezért minél több tavaszi, esetleg őszi szalmát keverünk a zöldtakarmány közé, nehogy mohón egyék az állatok és ezáltal emésztési zavarok keletkezzenek. A szalma mennyisége fokozatosan csökkenthető, de tanácsos takarékosági szempontból is legalább 10 százalékban állandóan keverni a zöldtakarmánnyal.

A gazdasági önellátásunk egyik legfontosabb növényének, a lucernának szénává készítése is e hó végén kezdődik. Különösen nagy gonddal legyünk, hogy a betakarításnál a levélvesztéséget a legkisebbre csökkentsük, hiszen már minden haladó gazda tudja, hogy a lucernaliszttel, melyet az egytetemes kalapácsos darálókkal állíthatunk elő, a búzakarpat tőkéletesen pótolhatjuk. Itt kell megemlíteni, hogy a lucernások túlkorai kiritkulásának oka a helytelenül választott kaszási idő és ezért tart-suk szem előtt dr. Villax Ödön m. kir. kísérlet-ügyi főigazgató tanácsát: „A lucernát a virágzás előtt lehetőleg sohase vágjuk, sőt nagyon ajánlatos, ha évenként egyszer a kaszással a virágzás kissé előre haladottabb voltáig is várunk”.

Kedves Gazdatestvéreim! Nemzetünk sorsdöntő harcaiban a belső termelési fronton küzdők éberem figyeljenek, hogy egy barázdányi föld se maradjon vetetlenül és ha saját vetési munkájával kész, úgy legyen segítségére azoknak, akik munkájukat nem végezték el.

A pünkösdi szent ünnepe alkalmából pedig nyugodt és békés ünneplést kívánva búcsúszom

Berend, 1944. május 1.

magyar gazdatestvéri köszöntéssel

BIKFALVY FERENC

Koranyári munkák a szántón

Irta: Dr. Kúty László

A májusi meleg csapadékos idő összes vetéseink buja fejlődését indítja meg. Amilyen mértékben hajtja előre a kedvező idő növényeinket, olyan mértékben kell nekünk helyt állani a kora nyári munkákban. Mindig a fejlődésben előbbre jutott növények részesülnek előbb ápolásban. Ha valamelyik munkával elkésünk, úgy nemcsak most, hanem az egész évben megkésünk minden munkával, amelyből viszont minden növényünkre pótolhatatlan kár származik.

Elkészett munka — gyenge termés

A későn egyezett répa felnyurgul, cernásodik, gyenge gyökere a nyári szárazsággal nehezen birkózik — ha csapadékos nyár és ősz nem segít rajta, bizony a szép reményeinkben alaposan csalódunk. A későn egyelt répának harmadik kézi kapálását, valamint a lókapálásokat is későn adhatjuk, — borítása is a nyári kánikulára esik. Mivel a záródás nem lesz tökéletes, közöttte az igénytelen és a szárazsággal szemben érzéketlen gyomok megerősödnek annyira, hogy a nyári gyomlálás helyett éppen aratás-hordás idején újabb kézi kapálásra lesz szükség. Az elkészett egyelés tehát gyenge termést és kézimunka szaporodást okoz.

A későn egyezett kukorica csak negyed-termést ad

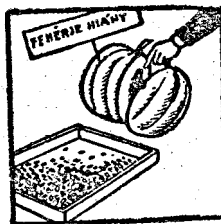
A kukorica különösen érzékeny az elkészett munkával szemben. Sorolása után azonnal fogasolunk, hogy a gyomok fejlődését ezzel is visszavessük. A fogas azonban csak gyors segítség legyen, de semmi esetre se jelentse a lókapá késését. A lókapá csak bevezetése és megkönnyítése az utána következő egyelési munkának. Ha az egyeléssel megkéstünk és a már tenyérnyi kukoricát a gyomok beárnyékolják, a kis növény pár nap alatt lesárgul. Így azután a termés negyedére számíthatunk csak. A júniusi melegek annyira rohamosan növesztik a kukoricát, hogy a lókapá rövidesen nem fér közéje. Ilyenkor a harmadik kézi kapálás és fattyazás lesz esedékes, mert később a felnőtt gyenge szarát a kapanyél is könnyen letöri. Ha kedvező az időjárás, kukoricánk június második felére már borít, a lehullott csapadékot leveleivel a tövére vezeti, azt a gyomoknak át nem engedi.

Hiányos kukorica és répa közé vessünk babot

A kukorica és répa záródását június végéig jól láthatjuk, azért, ha ezen a téren hiányokat tapasztalánk, úgy még most alkalmunk van a hiányos hasznosítására és fehér étkezési borkorbabot ültethetünk, amellyel a hiányos záródású foltokat igen jól hasznosíthatjuk. A köztes bab ültetését túlzásba ne vigyük, mert így a babtermés fokozását csak a kukorica rovására érhetjük el.

A tök haszna

A kukorica közé éppen a kukorica vetésével egyidőben, — vele együtt vetett takarmánytök, vagy akár sütőtök egészen más elbírálás alá esik. A kat. holdanként 1—2 kg. tökmagból kelt növények egymástól olyan távolságra esnek, hogy növekedésükkel a kukorica tápanyag felvételét nem zavarják. A kukorica utolsó kapálása után a tök indái szétágaznak, széles leveleivel a gyommentesre kapált földet még jobban beárnyékolja, a tápanyag feltárást s a talaj beérését előmozdítja és 50—60 q-ás kat. holdankénti terméssel a kukorica jóvelmezőségét sokszorososan emeli, ha az utófagyok éppenúgy, mint a köztes babvetésnél, reményeinket át nem húzzák.

A burgonya ápolási munkái

A koranyári munkáink közben a legtöbb jövedelmet adó burgonyát sem szabad elhanyagolnunk. Az első kézi sarabolást a sorok feltűnésekor nyomban alkalmazott lókapá után már megkezdhetjük. Ha egészséges gumót vetettünk, a kelés nem lesz egyenetlen, de ha a gumó beteg volt, vagy az akár a pincében, akár veremben, vagy a kiültetés után megfázott, a kelés nagyon egyenetlen lesz, amely az első sarabolást késlelteti. Ne várjunk sokat a későn kelő beteg tövekre, hanem fészkeik helyét hagyjuk ki, a kikelt töveket saraboljuk meg. A kézisarabolás után nyomban a lókapá következik töltögető eketessel felszerelve, amellyel egy gyenge töltögetést adunk. Alig végeztük el ezt a munkát, már újra kezdhet-

jük a második töltögetést most már töltögető ekével. A burgonya szára gyorsan nő, de azért ha az idő engedi és a szár nem borít, még a virágzás előtt adjunk egy harmadik töltögetést is. Munkánkban a csapadék megzavarhat, azért amit időben jól elvégezhetünk, ne halasszuk azt másnapra. A sárosan felkent töltögetéssel kemény páncélt vonunk a fészek köré, ezzel a termés erősen csökken. A töltögetések számát ne számoljuk, inkább csak a minőségét. A burgonya sorközeit addig tartjuk nyirkosan és porhanyósan, amíg a szára nem borít, ezután csak kárt okozunk. A záródás június második feléig bekövetkezik. A burgonya ekkor zöld lombjával maga védi magát és talaját a kiszáradástól, azért az omlós, nyirkos és semmiesetre sem sáros földdel történő teljes töltögetést június 15-ig el kell végeznünk.

Hogyan gondozzuk a napraforgót

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a nagyfontosságú olajos növényeink közül a napraforgó egyelését sem. Az egy fészekben párosával, vagy sűrűn meghagyott napraforgó csak gyenge szarát nevel és termésünk léha lesz.

A lókapa után ezt is egyezzük azonnal és utána a lókapa addig járjon a táblába, amíg a szár törésével kárt nem okoznánk. Ekkor útravalóul adjunk még egy kézikapálást, hogy a záródása gyommentes talajon történjék.

Tartsuk gyommentesen a szóját és a borsót

Ne mulasszuk el a szójabab sorközeinek első sarabolását, majd a második kapálását és a sorok gyomlálását, mert a beárnyékolást a szója különösen erős termés-csökkenéssel bosszúlja meg. A beárnyékolással szemben nemcsak a szója, hanem a borsó is rendkívül érzékeny, ezért ezeket a növényeket könnyebb gyommentesítésük érdekében lehetőleg tiszta földbe vessük.

Sűrű vetéssel is védekezünk a gyomok ellen

A tavaszi vetések ezévből nagyon megkéstek. Bár a gyomok elleni védekezés miatt több vetőmagot használunk, mégis számítani lehet a szokottnál erősebb gyomosodásra. A tavasziak acatolása, a len és kender gyomlálása ezévből éppen akkor tetézi munkánkat, amikor a természet a késedelem kipótlására egyébként is minden fontos ápolási munkát a legrövidebb korayári időre halmozott össze.

Őszi keverékek után kettős termesztést

A legfontosabb és legsürgősebb ápolási munkánkon kívül kaszára vár a legkorábbi zöldtermés, az őszi keverék. A hetenként feleltett zöldtermést úgy kaszáljuk, hogy tarlója szántható legyen, mert ide másodterményt még biztos eredménnyel vethetünk.

A mohar, köles, csalamádé, szudánifű a júniusban lekerülő őszi keverék azonnal szántott nyirkos tarlójában még biztos és sokszor igen jó termést hozhat.

A somkóró felhasználása

Az őszi keverék zöldtakarmánynak májusvégi kaszálása csak bevezetés a többi zöldtakarmánynak, a somkórónak, lucernának, lóherének, szarvaskerepnek folytatásához. Ezek közül a somkórót állataink nem szívesen eszik, ha előbb már más zöldtakarmányt ettünk velük. Ha első tavaszi zöldnek etetjük — minthogy fejlődése az őszi keverékével majdnem egyidőre esik, — etetésével nem lesz baj, csak akkor, amikor fásodni kezd. Ha észre vesszük, hogy állataink a zöld somkórót erősen ízékelik, vágjuk le az egész zöldtermést és savanyítsuk be silóba, vagy verembe, így kitűnő téli takarmányt nyerünk. Ha zöldtrágyának szántuk a somkórót, akkor jóval a virágzása előtt szántuk alá, mert később nem bírunk vele. Az embermagasságúra nőtt első kaszálást kézikaszával alig tudjuk levágni, ezért magnak a második kaszálást hagyjuk, bár savanyítva a második kaszálás igen jó takarmányunk lesz a télen.

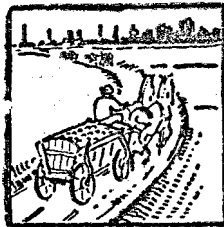
Jó szénát szárítón készíthetünk

Szénakészítésre a lucerna, lóhere, szarvaskerep és a réttermését hagyjuk. Jó széna csak jó szárítón készülhet, ezért a múlt évben tapasztalt hiányokat pótoljuk. Ha szénaszárítónk nincs és nedves az idő, vagy kevés a munkáskező, akkor inkább készítsünk savanyított takarmányt, mint rossz szénát, mert ezzel sok ezer pengő takaríthatunk meg.

Amint látjuk, a korayári munkák mind olyan természetűek, hogy azoknak elhanyagolásával magtárunk és szérünk, illetve a zsebünk lesz üresebb. Munkánk végzésénél lelkiismeretünk csak akkor legyen nyugodt, ha abban sem más, sem mi magunknak szemrehányást nem tehet.

Vessünk csalamádét a korán lekerülő növények után

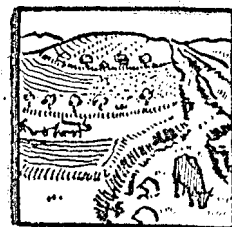

késő nyárra és ősze kasza alá érő takarmányokat.

Mik jöhetnek számításba? Erdélyben főleg a csalamádék: A kukoricacsalamádé hűvösebb vidéken is ad termést, a cirokcsalamádénak sok meleg kell, de a szárazságot jól bírja. Ahol a szója, kukoricából pedig a középkorai érésű biztosan megterem, ahol az éghajlat száraz jellegű, ott beállíthatjuk a cirokcsalamádét. A kukoricacsalamádé ott is jó termést adhat, ahol csak a korai kukoricafajták érnek be.

A kettőstermesztésű csalamádé beállításánál a főszabály: a gyorsaság. Bevált vetési mód a következő: Az őszi keverékek, vagy más, legkésőbb június 10-ig learatott, termény tarlójára holdanként 10—12 szekér (100 q) érett, nedves istállótrágyát terítünk. Erre a trágyás tarlóra kézzel, vagy leszerelt csoroztyájú vetőgéppel (ez utóbbi eljárás jobb) rászórjuk a magot és az egészet 8—12 cm. mélyen alászántjuk. Szántás után boronálás, majd hengerezés következik. Ajánlható keverékek: kh-ként 60—80 kg kukorica és 20 kg borsó (Viktória, — Express) vagy 20 kg szója. A kismagú kukoricafajtákból kevesebbet, a nagyobb maguból többet vessünk. A borsóra, vagy szójára feltétlenül szükség van, mert ezek teszik a csalamádét fehérjében is teljes értékű takarmánnyá.

Meleg, száraz fekvésbe, jó talajon inkább a cirokcsalamádét ajánljuk. A ciroknak kisebb a magja, mint a Lukoricának, ezért lehetőleg ne forgassuk le 6—8 cm-nél lyebben. A cirokfajták közül elsősorban a cukorcirkot ajánljuk és pedig kh-ként 20 kg cirok és 20 kg borsó vagy 20 kg szója keveréket. A vetés előkészítése egyébként egyezik a kukoricacsalamádénál elmondottakkal.

Mindkét keverékbe, már csak próbaképpen is, kh-ként 1—2 kg. takarmánymályvماغot is tehetünk. Ezt azonban ajánlatos, apró magja miatt, a keverék leszántása után rászórni a földre és a magot a boronálással, illetőleg azt követő hengerezéssel beolgozni. Amikor a csalamádék főnövénye araszos, könnyű boronával járattjuk meg a vetést.

Kettőstermesztésű csalamádéból akkor várhatunk megfelelő termést, ha legkésőbb június közepén földbe tesszük a magot és július-augusztusban pár kiadós esőt kapunk.

T. T. dr.

A karósbab megtermelése

Gibbon Alfréd okl. műkertész a következőket írja: A karósbab termelésével érdemes foglalkoznunk, mert a magyar éghajlati- és talajviszonyok között tökéletes csiraképeségű magot nyerhetünk, amelyet jó áron tudunk értékesíteni. A karósbab talajigénye szerény, de legjobban szereti a humózus és könnyebb természetű talajokat. Szikes- és hideg agyagon nem ad jó termést.

Ősszel szántott és gondosan átboronált földre vessük. Vetési idő: május első napjai. Vetés előtt 80×80 cm. távolságra megvonalozzuk a földet és a vonalak metszőpontjába jó előre behelyezzük és alaposan körüldöngöljük a karókat. A földből 2 m. magasságra kiemelkedő karókat négyesével összekötjük. Amikor elérkezik a vetés ideje, a karóktól 8—10 cm. távolságra kapa után vetjük el a babot, egy-egy fészekbe 8—10 szemet.

Az ápolás rendszeres kapálásból, illetve porhanyításból áll. Ha az indák nem futnak jól fel, kézzel igazítsuk hozzá a karóhoz. A karósbabot kézzel és cséplőgéppel is csépelhetjük. Magtermése kat. holdankint 10—14 q. Nagyon vigyázzunk arra, hogy különböző fajtájú magvak ne kerüljenek együttes vetésre, mert ezzel termésünk értékét nagymértékben rontjuk. A termelés folyamán is tanácsos ezért az egyetemes virágszintől eltérő töveket a talajból kihuzni.

A karósbabot 180—200 pengős áron adhatjuk el mázsánként és ez a jó ár annyit jelent, hogy a gazdáknak érdemes vele foglalkozni. A termelési költségeket napraforgót termő vidéken csökkenthetjük azaz, hogy a fakarókat napraforgó szárral helyettesítjük.

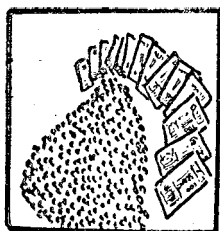
Tájékoztatásul közöljük, hogy termelési szerződések ügyében a Futura Rt. Magtermelést Osztálya (Budapest, V. Vigadó-u. 6), vagy bármelyik Futura bizományos készséggel ad részletes felvilágosítást.

Miből tanul
az erdélyi magyar gazda?

Az Erdélyi Gazda
1944. évi Naptárából!

Kétszerezzük meg burgonyatermésünket!

Irta: Mester Ferenc, m. kir. mezőgazd. főiskolai tanársegéd

A burgonya nagyon hálás növény. Nagy terméshozamot ad. Magas áron értékesül a piacon, a többi terményekhez képest. Étkezésre és takarmányozásra egyaránt alkalmas. Pótolja sokszor a kenyeret. Allataink tartásánál és hizlalásánál nagy jelentősége van.

Erdély egyes részei, különösen a Székelyföld, éghajlatai és talajadottságai miatt a minőségi burgonya termesztésére kiválóan alkalmasak. Nagy arányban is termelik, így pl. Csikban a szántóföld 14%-án, Háromszékben 11%-án folyik a burgonya termesztése.

A burgonya a talaj iránt nem nagyon igényes. Nagy termést azonban a laza, légjárható, porhanyó vályog- és homokos talajokon ad. A túlkötött, száraz agyagtalajokon jó eredménnyel nem termelhető.

Szereti a csapadékban gazdag éghajlatot, különösen a párás és harmatos vidékeket. Tehát a burgonya meglehetősen vízigényes és porhanyó talajt szereti. Az egész talajművelés már ebből a két tételből értetődik. Tápanyagigénye, különösen a könnyen felvehető tápanyagok iránt, sekély gyökere és nagy terméshozama miatt, magas.

A talajlazítás szempontjából legfontosabb az őszi mélyszántás. Elboronálatlanul hagyjuk. A tél fagya szétmálasztja a rögöket és porhanyó lesz a talaj. A téli nedvesség befogadása és megőrzése szempontjából is az őszi szántás a legfontosabb. A burgonya alá az istállótrágyát még nyáron vagy nyár végén hordjuk ki és azonnal szántjuk alá. Ezt a munkát az őszi mélyszántással is egybeköthetjük. A tavaszi szántást kerüljük, különösen valamivel kötöttebb talajon, mert elrontjuk a földet, és a télen megfogott nedvességet elpazaroljuk. Ha alkalmunk van műtrágyát használni, éljünk vele. A fejlődést gyorsítja a Pétisó. Tavasszal szórjuk ki 50—60 kg mennyiségben kat. holdankint. A szuperfoszfátot és a 40%-os kálisót ősszel, hogy egyenletesen eloszoljon, illetve az utóbbi káros hatása ne érvényesülhessen.

A vetőgumót a burgonya kiszedésekor válogassuk ki, de ne a garmadából, hanem a legszebb ter-

mést és egyenletes gumót adó fészkekből, amelyek a termelt fajtának színre, alakra a legjobban megfelelnek. A fajta megválasztása a termelés céljától függ. Korai burgonyát akarunk-e, étkezési célra, vagy késeit, ipari-takarmányozási célokra.

Ha szép termést akarunk elérni, csíráztassuk elő a burgonyát. Ez a legjobb védekezés az ismeretes leromlás ellen is. A gumók életerejéről ad tanúságot a csira minősége. Ne legyen se sok a csira, se túl kevés, ne nyurguljon meg, ne vékonyodjék és ágazzon el. Ha ezt a válogatást végrehajtanánk, megszabadulnánk Erdélyben a leromlástól, mert itt a leromlás nem az éghajlati-, vagy talajadottságok következtében áll elő, hanem a termelt fajta helytelen megválasztása miatt. Erdély egészséges burgonyatermésének pedig az lenne a jelentősége béke viszonyok között, hogy vetőgumót állítson elő és szállítsa arra a vidékre, ahol a burgonya természeti adottságok következtében hamar leromlik, elgyengül.

Az ültetés ideje ne legyen túlkorai. Az időnkint beálló hidegek a burgonyát fejlődésében visszavetik. A sortávolság legyen 60 cm, a növény egymástól való távolsága pedig 25—35 cm. Az ültetés mélysége függ a talajtól. Lazább talajon mélyebbre, kötöttebb talajon sekélyebbre ültessük. Átlagos mélysége: 10—12 cm.

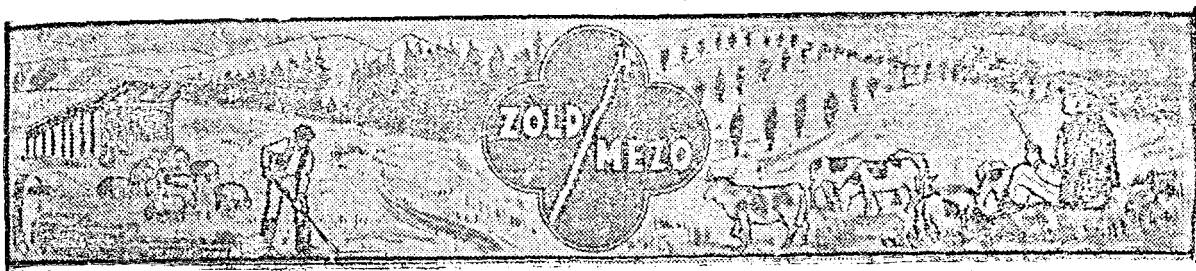
A talajművelés célja a burgonyánál a talaj állandó porhanyóságának megőrzése, a gyomok irtása és a töltögetés. Ültetés után boronálunk. Ha sor már látszik, sarabolunk. Mihelyt a burgonya eléri a 15 cm-t, megkezdjük a töltögetést. Legjobb, ha minden munkánkat fogatos erővel végezzük. Így őrösebb a munka, meg gyorsabban is megy, és így minden munkát idejében tudunk megadni a burgonyának. Különösen jelentős ez most, amikor munkáshiánnyal küzdünk. A burgonya nehezen szállítható, éppen ezért inkább megmarad a gazdaságban és jobban áll a gazda rendelkezésére, mint a többi emberi étkezésre használt mezőgazdasági termény. A búza leég a földön, keresztben vagy asztagban, de a burgonya megmarad. Háborús időben erre is gondolunk.

Raktárról szállítom! Gyapju fonáshoz most rendelje meg!

Örömmel hozom kedves gazdatestvéreim tudomására, hogy a „Dani“ házfönőgép gyártását jelentősen fokoztam, így a megrendelt gépeket raktárról szállítom. Tehát nem kell 3—4 héttel várni! A „Dani“ házi fönőgép minden megfont. Egyaránt alkalmas kender, len, gyapjú és angora vékony- vagy vastagszálú egyenletes fonására és cernázására. Kezelése egyszerű, munkája bámulatosan gyors. Újabb gyártunk kétlábtós gépet is. Ennek hajtása könnyebb s minden irányban megindulhatunk vele. Ára egy lábitóval 180.— pengő, két lábitóval 200.— pengő. Megrendelésnél külföldön 100.— pengő előlegel.

Dani Gergely, géplakatos

Vas- és Fémmegmunkáló, Ipari és Mezőgazdasági Gépjavító üzeme, Kolozsvár, Béla király-út 24. sz. Telefon: 21—68.

A székelyföldi legelőhiány oka

Irta: Kozán Imre

m. kir. gazdasági felügyelő, Csíkszereda.

Ha Székelyföld statisztikai adatait vizsgáljuk, látszólag arra a megállapításra juthatunk, hogy sok a legelő, tehát könnyű az állattenyésztés, illetve az állattartás. *A helyzet pedig az, hogy valójában a Székelyföldön kevés a legelő.* Bizonyos, hogy ez egy kicsit különösen hangzik, sőt azt is tudom, hogy sokan nem is hiszik el, pedig így van, ez az igazság. Kétségtelen, hogy ha szembeállítjuk az állatlétszámot a statisztikai legelőterülettel, akkor úgy néz ki a dolog, hogy elég legelőnk van. Lássuk azonban, mi is a tényleges helyzet?

A Székelyföldön általánosságban rendezetlenek a birtokviszonyok. Ez vonatkozik a tulajdonosra, a használóra és a területre is. Baj van tehát a jogi helyzettel, baj van a területtel, de baj van a használat körül is. Ha gondosan megvizsgáljuk a községi elöljáróságoknál levő birtokíveket, vagy a birtokiv-összesítőt, meggyőződhetünk arról, hogy *nagy területet tesz ki az olyan „legelőnek“ nevezett terület, amely teljesen használhatatlan, kicsi parcellákból áll.* A birtokívek felfektetése alkalmával ugyanis a szántóterületek között és közelében lévő 100 négyszögöltől fel 5—8—10 kat. holdig eső, nem művelhető darabokat, úgynevezett „muzsdákat“, „cihereket“, oldalsó rossz részeket, sokszor vízmosásokat is, — a legelő rovathoz írták be, minden igaz ok nélkül, s így ezek is emelik a statisztikai legelőterületeket. *Ezeknek tulajdonosai hol a községek, hol a közbirtokosságok, hol pedig egyes tulajdonosok. Használójuk pedig igen sok esetben senki.*

Látjuk tehát, hogy vannak olyan legelőnek nevezett területeink, amelyek a közgazdaságnak hasznára nincsenek — mert azokon az állat nem eszik és nem is termelnek rajtuk.

Az erdei legelők az erdők között kisebb-nagyobb csoportokat, erdei tisztásokat képeznek. Sok helyen a legelők alakultak át er-

dökké és csak kisebb részben az erdők legelőkké. Nem ritka eset, amikor az erdő szép, síma talajon van, a szomszéd legelő meg köves, pedig valójában ott kellene erdőnek lenni. De ha nincs más, a rosszat is használni kell. Ez a székely élet.

Tekintélyes részt foglalnak el az olyan — használhatatlan — területek is, amelyek kövesek, omladékosak és sziklásak, mégis legelőként szerepelnek.

A tanfolyamokon azt szoktam kérdezni: *„Mi a székelyföldi legelő legnagyobb ellenségé?” Válasz: a boróka.* Úgy is van. Még mindig nagy területeket foglal el a boróka. Tennivaló van bőven. Folytatni kell az elkezdett munkát.

Vigyázni kell azonban, nem szabad felületesen vizsgálni a dolgokat. A hozzá nem értő sokkal több borsikát lát, mint amennyit ki szabad vágni. *Vannak legelők, tele borókával, amelyek kövesek, humusz nélküliek, oldalsók, meredek, melyeken, ha borsika nem volna, tán ültetni kellene, hogy a talajt védje, a humusz lefutását megakadályozza, a talajt megkösse, valahogy maga alatt nevelgesse fel a kicsi fenyőt.*

Máshol meg akár sok, akár kevés a borsika, nekimegy az ember, hogy irtsa. Közben kitűnik, hogy a terület nem legelőnek, hanem erdőnek van nyilvántartva. Baj csak azért nem lesz esetleg a dologból, mert az erdész sem szereti a borsikát ott, ahol nem kell.

Ezek azt is mutatják, hogy az erdők szorosán együtt vannak a legelőekkel, elkülönítve nincsenek, s nem egyszer fordul elő, hogy maga a tulajdonos közület vezetősége sem tudja pontosan, melyik a legelő vagy az erdő, mivel a telekkönyvi állapot a mai helyzettel nem talál, vagy éppen homlokegyenest ellenkezik.

Figyelembevételre a fentiek, a teendők röviden a következők lennének:

SACK ekék, vetőgépek, Heid triőrök

KLUSCH JÁNOS KOLOZSVÁR, Honvéd-utca 138 szám. — Telefon: 26-45

Tiszta helyzetet teremteni. Ami nem legelő és nem lesz soha az, azt törölni a legelők sorából. A község állatállományához viszonyítva, megfelelő nagyságú legelőterületeket kell létesíteni s azokat sürgősen elsőosztályú legelőkkel alakítani, vagy pedig megcsinálni, illetve fenntartani a legelő-erdő váltógazdálkodást, megfelelő jó rendszerrel.

*Ahol nem vitás a tulajdonjog és ismerjük a legelőterületet, ott tűzön-vízen keresztül de-
rekas és nagy munkát kell végezni: bokorir-
tás, trágyázás, stb. Isten, hogy a székelyföldi
legelők hamarosan elérhessék a svájci jelle-
get, hogy ezáltal az állattenyésztés a nemzet
nagy közkincsévé válhassék. Meg kell csinálni
a havasi gazdaságokat, termővé kell tenni
minden alkalmas területet. Rendet kell terem-
ten!*

A szakaszos legeltetés haszna

A szakaszos legeltetésről Szövérdi EMGE főtitkár a következőket írja: A tavasz-
szal kihajtott állatok mohón
legelnek a fűben, de minden
bőségnek bőjtje is van. Jú-
liusra elfogy a kitűnő takar-
mány, legelőink kiszáradnak,
hacsak nem védekezünk sza-

szakaszos legeltetéssel. Osszuk be a legelőt 8—10
szakaszra, az állatállományt pedig három cso-
portra. Friss füves szakaszokra kerülnek a tejelő
és előrehaladottan vemhes tehének, utánuk a
meddők és a növédekéket követeznek, majd a
juhok. Amikor már a juhok is kihasználták a
legelőt, következék a lánchorona, hogy a trágya

lépényeket szétteresse, az
összetiport legelő talaját
megporhanyítsa.

A nagyobb gyomokat ké-
zierővel vágjuk ki, a régi trá-
gyalépények nyomán felbur-
jázott fűvet kaszáljuk le.

Tartsunk rendet a pász-
torokkal. A jószág ne bitan-
goljon szerte a legelőn. Az egyes szakaszokat
jól látható jellel lássuk el és ha a kijelölt terület
éppen elegendőnek bizonyul, később, amikor
már a beszerzés nem ütközik
akadályba, hordozható drót-
kerítésekkel óvjuk meg a
még le nem legelt részt.

Jó szénatermő években
egy-egy szakaszt meg is ka-
szálhatunk, értékes szénát
gyűjthetünk így össze a köz-
ségi apaállatoknak.

Minden talpalatnyi földnek jól kell be-
tölteni hivatását. Ezalatt azt értem, hogy a
legelőnek nem alkalmas részeket be kell erdő-
síteni, ha a szükség, s a jó állatállomány úgy
diktálja — ha fáj a szívünk, akkor is — a jó
talajból ki kell szakítani a szükséges területet
legelőnek.

Egy a fontos azonban. Mindezeket intéz-
ményesen, megfelelő felkészültséggel kell
végrehajtani. Aki a Székelyföldnek gazdasá-
gilag jót akar, annak a birtokrendezésekkel és
a jó legelők létesítésével kell kezdenie a dolgot.

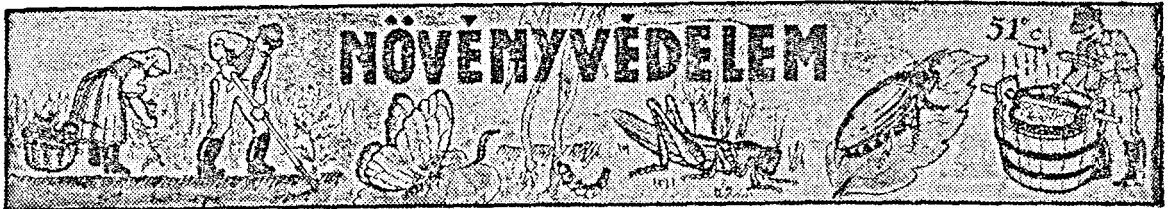
Ha ezek meglesznek, akkor az állat-
tenyésztés erős fundamentuma is megteremtő-
dik, mely a székelységet boldoggá teszi s az
egész ország közzgazdaságára jótékony hatás-
sal lesz.

ZÖLDMEZŐ GAZDASÁGI TANFOLYAM CSÍK-
CSEKEFALVAN. Az EMGE Zöldmező Ügyosztálya
a tél folyamán zöldmező gazdasági tanfolyamot ren-
dezett Csíkcekefalván, amelyen a kászoni járás 44
közirtokossági vezető gazdája vett részt. A tan-
folyam előadói Kozán Imre csíkszeredai m. kir. gazda-
sági felügyelő és Zalányi Tibor gazdasági felügyelő,
tanfolyamvezető voltak. A december 12-iki vizsgán
Lukács Ernő m. kir. gazdasági felügyelő elnökölt,
aki meglegedését fejezte ki a munkáért. Mik-
lós Pál csíkcekefalvi gazda, közirtokossági pénz-
tárnok mondott köszönetet az előadóknak. A tan-
folyamot a következő gazdák végezték el: Eoga Sán-
dor (Csíkszentmárton), id. György Benedek, Vojna
József, Miklós Pál, Részegh József, Tamás László,
Albert András, Molnár Agoston (Csekefalva), Imets
Péter, Ferenc Zoltán, Imets Zoltán, Kórodi Imre,
Raffain Péter (Tusnád), Czikó József, Sándor György,
Jánosi Dénes (Csíkszentsimon), Csathó Miklós, Ko-
vács Márton, Kovács Ignác, Incze József, Kovács
András, Bors Antal Pál (Csíkcsatószeg), Antal Béla,
Molnár László (Csíkverebes), Bálint Benedek, Vi-
rágh Péter, Abrahám Szántó József (Csíklázárfalva),
Mihály Lajos, Biró Lajos, Csedő Agoston (Ménaság),
Balázs B. Dénes, Tamás Ferenc, Fogarasi Géza (Ká-
szonaltiz), Bándi Lajos, Bodó Ádám (Kászonteltiz),
Balázs P. Albert, Péter Illyés Antal (Kászonimpér),
Csedő Lajos, Czikó Fábián, vitéz Kovács Lajos,
Kánya István (Csíkszentgyörgy), ifj. Balázs Ignác,
Kovács M. Imre (Csíkközvás), Bálint Mihály (Csík-
lázárfalva).

**Mezőgazdasági Bank
és Takarékpénztár Rt.
Kolozsvár, Horthy Miklós-út**

Fióküzlet:

Dés, Zsibó, Bethlen, Zilah, Szilágycséb.

Tavaszi rovarkártevők őszi gabonavetéseinkben

Irta. Dr. Dohy (Göllner) János.

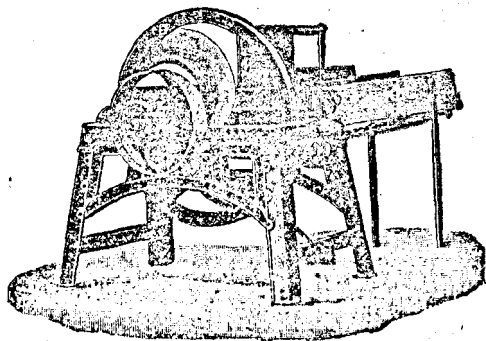
Őszi gabonáink állapota az enyhe tél miatt bizakodást fakaszt a gazda lelkében: „hogy ha jó lesz a tavasz, jó lesz a nyár eleje, szép termést takaríthatunk be az idén is.” De azt is tudja minden gazda, hogy a gazdag terméshez nem csak jó időjárás kell, hanem sok minden más között helyes növényvédelem is. Eyről-évre ezer el-lenseg tamad feltett vetéseinkre, az élőködő gombák, a rágcsáló emlősök, a rovarkártevők hadserege, melyek ellen a szaktudással felvértezten kell felvinnünk a harcot. Nézzünk néhány rovarkártevőt tisztán gyakorlati szempontból.

A gabonafutrinka bogár „csócsároló” nevű lárvája ősszel megkezdett kártevését folytatja és fokozza tavasszal. Mindenféle őszi gabonában garázdálkodik, de kárt tesz a szomszédságban levő, vagy a kipusztult őszi vetés helyére vetett tavasziban (főleg árpában), sőt kukoricában is. A kártétel áprilisban, május első felében éri el tetőfokát. Rágása nagyon jellemző, mert a gabona leveleit a tövek mellé készített aknájába húzza, kirágja az erekközi puha részeket, az ereket pedig összecsomósza, „csócsárolja”. A táblán foltokként szokott pusztítani, a foltok pedig egyre nagyobbodnak és tavaszra a vetés nagyobb része tönkremegy. Az ősszel megrágott tövek tavaszra elrothadnak, úgyhogy az őszi kártevés még szembetűnőbb lesz. A csócsároló nappal többnyire aknájában tartózkodik és csak éjjel — legfeljebb borus nappalokon — rág a föld felett. Ha a gabona megmaradt sarjai szárra mennek, kártétele megszűnik, de a vetés igen ritka lesz. A rágáson kívül a kártevő lárva is jól felismerhető, mintegy 2½ cm. hosszú, sárgás-fehér színű, felülről lapított hengeres s hátrafelé keskenyedő testű, három pár lábú. Fekete és felül lapos feje vízszintesen előreáll, első részén barna szájszervekkel. Hátán három feketés, majd több barna tojásdad alakú lemez sorakozik.

A „csócsároló” májusban behábozódik s júniusban előjön maga a bogár. Ez 1½ cm. hosszú, fekete színű, hasa, lábai, csápjai, szájszervei barnás vörösek. Fejét lehorgasztva tartja. Főleg a búza és árpa tejes és viaszérésben levő szemelt rágja; előbbit teljesen elfogyasztva, utóbbit inkább kiüregesítve. Lábaival sok szemet a földre pocskókol. Aratás után a tarlón, főleg a kereszttek helyén kipergett szemekből él, majd petéit a tarlóra rakja. A kikelő kis lárvák egy ideig az „árvagabonából” táplálkoznak, később — ha a szomszéd táblába őszigabona kerül — áthúzódnak oda és félkör alakú foltokban kikezdi azt. Vagy ha a gazda elköveti azt a súlyos hibát, hogy újra őszi gabonát vet a régi helyébe, egyenesen tálcán viszi az eledelet a falánk csócsárolóknak. Az ilyen vetésben a kereszttek helyén (sok kipergett szem, sok futrinka, sok lárva) rövidesen pusztuló foltok jelzik a lárvák munkáját. Különösen nagy a kár hosszú, meleg őszi idején. Korán hűvösre és csapadékosra forduló ősszel a futrinka nem petézik le, mint bogár telet át s a következő nyár végén szaporit. Az elmúlt őszi Erdélyszerte kedvező volt a futrinka szaporodásának, így fertőzött helyeken kétségtelen erős tavaszi kártételre lehet számítani.

A védekezés legfontosabb szabályai: 1. a gabonatarló aratás utáni azonnali leszántása, hogy a tarlón maradt bogár ne kapjon szemet; 2. a kiszőlült tarlónak (árvagabonának) mély leforgatása, hogy a fiatal csócsárolók ne jussanak zöld vetéshez s így vándorlásra kényszerítve, a madarak áldozataivá tegyék őket; 3. gabonát soha ne vessünk gabona után! A szántás és egyéb talajmunka u. i. nem árt a csócsárolóknak s az új vetés is fertőzött lesz; 4. az új gabonátábla lehetőleg messzire kerüljön a régítől, mert különben az új vetésbe hamarosan átvonul; 5. a fertőzött tarlót tanácsos sertésekkel mintegy két hétig járítani. Ezek a bagolyféle hernyót, a drótférget is összeszedik; 6. ha a kár már jelentkezik vetésünkben, igyekezzünk azt elszigetelni: a foltokat meredek falu ásonyomnál mély, két ásonyom széles árokkal véve körül. A folt széléhez az egészségesnek látszó részből két-három méter széles sávot, (ú. n. biztosító övet) számíttunk hozzá, mert ez a határzóna fertőzött lehet anélkül, hogy a rágás látható volna. Az árokból reggelenként összegyűjtjük, majd megsemmisítjük a lárvákat; 7. a foltokat (a biztosító övet is!) permetezni kell szappanos nikotinoldattal (1 hl. vízre 1 kg. káliszappant és 250 gr. nyersnikotint számítva). A permetezés bőséges legyen, úgyhogy a bőrméregként ható nikotinoldat becsurogjon a lárva aknájába. Ajánlják a pépes arzénes szereket, ezek egy százalékos töménységben jól megfelelnek. Fontos a ködszerű permet, hogy a gyomor-

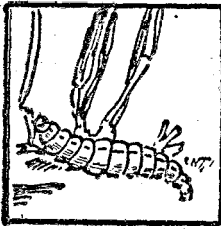
Silótöltő szecskavágó
Géphajtásos szecskavágó
Burgonyakiemelőgép
Gabonatisztító triór
Tengeri vetőgép
Kapálógép
Wolf kertiszerszámok
Csigatriór és darálógépek
Dughagyma

azonnal raktárról szállítható

Agroferra R. T.,
Marostásárhely

méreg arzén egyenletesen vonja be a gabona levézetét; Ha a gazda későn veszi észre a bajt és a csócsároló a tábla nagyobb részét már tönkre tette, leghelyesebb az egész táblát kiszántani és valamilyen kapást — de ne kukoricát — vetni belé.

A vetési bagolypille „mocs-kos pajor“, „fekete pajor“, földi-hernyó; „porkukac“ nevű lárvája gazdáink előtt általánosan ismert. 4–5 cm. hosszú puffadt testű, földszínű (hol sötétebb, hol világosabb zöldes árnyalatú); zsíros fényű nyolc pár lábú hernyó. Feje barna, hátán 3, a két oldalán 1–1 sötétbarnas sáv húzódik végig. Maga a lepke kifejlesztett szárnyakkal mintegy 4 cm. széles, első pár szárnya barnás szürke, a második világos szürke, selymes fehér. Mind a lepke, mind a hernyó éjjeli állat. A hernyó a nap-palt a földben tölti, vackában összekunkorodva.

Nemcsak gabonafélék, de mondhatni mindenféle gazdasági és kerti növényt megtámad. A gabonában már ősszel pusztít, kemény télen szünetet tart, hogy tavasszal annál nagyobb erővel folytassa munkáját. Az időjárás szerint évente egy-két nemzedéke van. Ha korán tavaszodik, az áttelelő hernyó hamarosan bebábozódik s már májusban rajzik a lepke. Ennek hernyói főleg júniusban kártékonykodnak. Majd nyár végén rajzik a második nemzedék, melynek hernyói ősszel ellepik a vetést. Kedvezőtlen (késői) tavasszal a bebábozódás kitolódik s csak egy nemzedék lesz: az ősi.

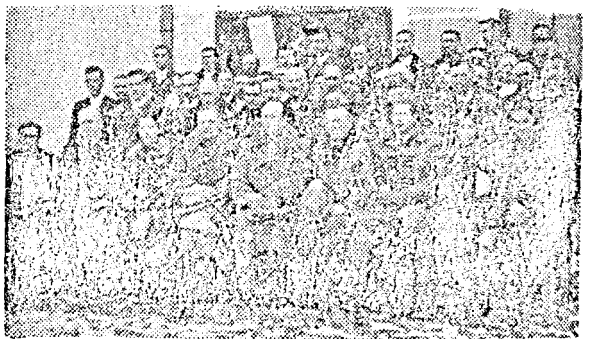
Bagolypille-kár a gyomos, trágyás területeken mutatkozik leginkább. Ide rakja a nőstény lepke 1000-nél több petéjét. A kis hernyók eleinte gyomon élnek és később mennek át kultúrnövényekre. A gabonát valóságos letarolják, mintegy „leberetváltják“ (Kadocsa). Ősszel, tavasszal a gabonában, majd később a kapásokban, kerti zöldsgfélékben találjuk őket.

Védekezésük legfontosabb 1. a gyomtömlentes gazdálkodás! Ne legyen a petező pillének csalogató helye! A gabona- és takarmánytarlót mielőbb felszántva, kizöldülés után mélyen forgassuk le. A kapásokat tartsuk állandóan tisztán. 2. A kihordott trágyát széttergetés után azonnal szántssuk le! 3. Ha a természetes menetébe beilleszthető, célszerű (a vetőágy elkészítése előtt) a táblát két-három hétig sertésekkel (malacokkal) járattatni. 4. Ha a kár már jelentkezik kis területen (kapás növények közt) a kézi szedés célra vezet. Gyerekek kis falapátkákkal a hantok alól rengeteg hernyót szednek össze. 5. Nagy területen a terjedés irányát keresztező szigetelő árkot vonunk (lásd futrinkánál!) 6. Jó eredményt érhetünk el fluor-tartalmú csalétek kiszórásával, ilyen a Kryocid nevű szer. Eből 3 kg.-ot 25 kg. korpával, 5 kg. melasszal és 20 l. vízzel keverünk s a keverékből kisebb (késhegynyi) esomókat készítenek, melyeket két-három arasznyi távolságra hiraunk a fertőzött területen. A falánk hernyó ezekre hamarosan ráakad s fogyasztva belőle elpusztul. Tudnunk kell, hogy az eddig ismert rovarölő permetezőszerek nem hatásosak a földihernyó ellen, ezekkel tehát ne is kísérletezzünk! A bagolypille hernyó írtását egyébként a 80.500—1934. F. M. sz. rendelet kötelezővé teszi.

Kártevőink a különböző gabonalegyek nyúvei is, különösen a hesszeni, a csikoshátú, a fritt és a fekete búzalegyé. Legártalmasabb a multban a hesszeni légy volt, de újabban erősen ritkul. Közös tulajdonságuk, hogy ősszel is, tavasszal is fertőzik a vetést a petékből kikelt nyúvek ősszel a sarj tövében szivogatnak, sarjelhalást, olykor hagymaszzerű vastagodást (csikoshátú búzalegy) okozva, tavasszal részint a fiatal sarjban sarjelhalást (hesszeni fritt, fekete búzalegy), részint a szárbaindult sarj alsó (2-ik és 3-ik) büttyei fölött erős szívást, később megdőlést (hesszeni légy), részint a kalásztartó szár csatornaszerű megrágását s a kalász hasbanmaradását (csikoshátú búzalegy), vagy ritkán az őszi árpa (tavaszi árpa és zab) fejlődő szemének pusztítását (frittlégy) köszönhetjük nekik. Őszi kártevésüket tavaszra kipusztuló foltok jelzik. Aratás után az árvagabonán szaporodnak tovább, sőt egy részük a vadon növő pázsitfűveken is. A korai őszi vetés, a megkésített (zsenge) tavaszi vetés szenved legtöbbet tőlük.

Védekezés: 1. tarlóhántás és a kikelt (csalogató) árvagabona — fertőzésutáni — leszántása, esetleg külön csalogató vetés (kat. holdankint néhány gépaljnyl) alkalmazása; 2. helyes vetéside betartása; őszi október 10-ike után, (tavaszlatok minél korábban) vetni, hogy az őszi kikelt idejére a legyek elrajzottak legyen, a tavasziakat pedig megerősöve fogadhassák a légyinváziót; 3. a gabonátábla lehetőleg ne kerüljön nagyobb füves területek szomszédságában; a tábla körül útmentén, árokparton, mesgyéken fűvet minél gyakrabban kaszáljuk, vagy legeltessük, hogy rajta a légy ki ne fejlődhessen. Az ilyen füveseket a legkisebb területre szorítsuk. 4. Légyjárta vidékeken a rendesen több vetőmagot (8–10%) használjunk, számítva a vetés kiritkulására. (Bővebbet lásd: Göllner: „Küzdelem a gabonalegyek ellen“ c. cikkben. E. G. 1942. 8. szám) Végül csak megemlítem a drótférgeket (a pattanó bogarak lárváit), utalva lapunk 1943. évi 5. számában megjelent „Néhány szó a drótféregről“ című közleményemre.

Az ismertetett védekező eljárásokat minden gazda könnyen végrehajthatja, nem kell hozzá ördögös mesterség, semmi egyéb, csak egy kis jóakarát. Sajátmaga és Hazája érdekében ezt minden gazda tegye meg!

Az amaci EMGE téli gazdasági tanfolyam záróvizsgájáról. 1. Elekcs Károly miniszteri vizsgabiztos. 2. Dr. Csaba László főszolgabíró. 3. Tempfli István tanfolyamvezető. 4. Lőrincz István előadó.

Fajtiszta, fajazonos, szavatolt csiraképeségű belföldi és külföldi gazdasági és kerti

MAGVAK

Lóheromág és más takarmányfélékre termelési szerződéseket kötünk. — Kívánatra ajánlattal szolgálunk.

Erdélyi Gazdák Magériteke-sítő Szövetkezeténél kaphatók.

Kolozsvár, Majális u. 10. Telefon: 31-83, 35-52

ÁLLATTENYÉSZTÉS TAKARMÁNYOZÁS

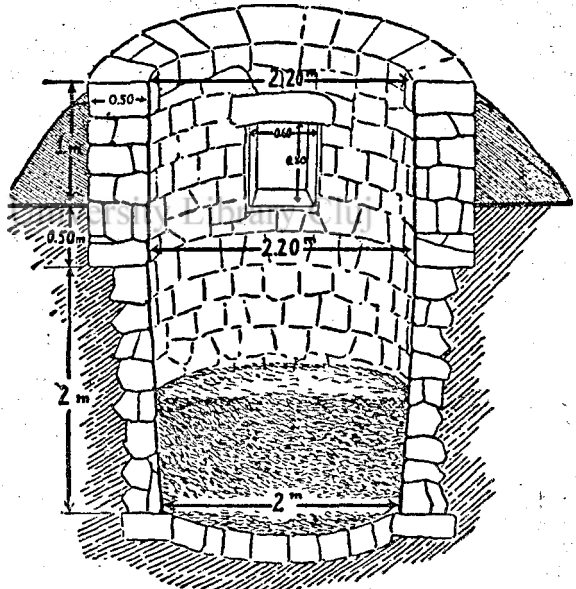
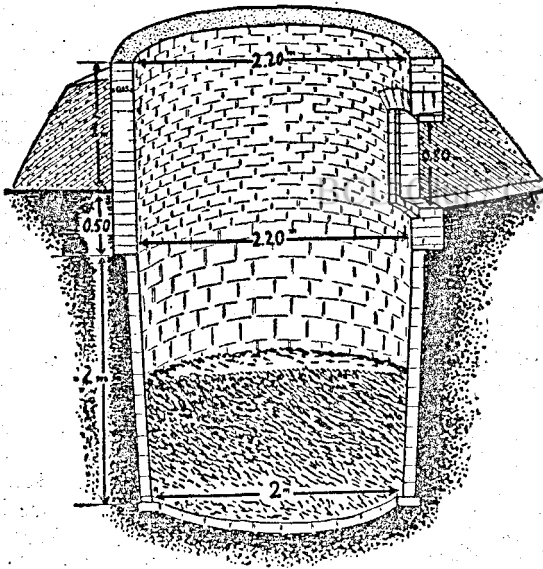
Ahogy lehet...

Cement nélkül is jó silókat építhetünk

Az irodalomban is jártas gazdatestvéreinknek biztosan feltűnik, hogy silóépítési cikkünk egyik címének Reményik Sándor egyik híres versének a nevét adtuk, de a verset elolvasva reá jövünk, hogy keresve sem találhattunk volna jobb címet. Halhatatlan költőnk „Ahogy lehet...” versében mindnyájunknak útát jelöl, hogy miként szolgálhatjuk nemzetünket, magyar fennmaradásunkat, viszont jól tudjuk, hogy napjainkban a siló egy-egy gazdaság fennmaradásának és megerősödésének nélkülözhetetlen alapja. Tehát egy gazdaság sem nélkülözheti, így minden erőnket, tudásunkat latba kell vetni, hogy a silók számát „Ahogy lehet...” csak szaporítsuk.

szerű ároksilóval, — földbeásott veremmel — se-gíthetünk a hiányon. Vizsgáljuk meg közelebbről a különböző eseteket.

Már több ízben leírtuk, hogy a csövescsalamádé erjesztésére megfelel az egyszerű földbeásott verem is, az úgynevezett ároksiló. Ez egy 2 méter mély és felül 2.20 cm, alul 2 méter széles nagy árok, melynek hosszúságát aszerint szabjuk meg, hogy hány állatunk van és mennyi csövescsalamádét vettünk. Fűves területen készítve, szép téglákban ássuk ki és rakjuk az ároksiló oldalaira a gyep-tég-lákat, hogy annak falát ezáltal is magassítsuk. Hasz-nálatba vétel előtt az ároksiló oldalfalát döngöljük

Agyaghabarcsba ágyazott, alul éltégla, felül feltégla-falú siló.

Agyaghabarcsba ágyazott terméskő siló.

A kormány legújabb rendelkezése szerint siló-építésre egyelőre nem utalt ki cementet és gömb-vasat. Bármilyen súlyosan érint is bennünket ez a kérdés, hiszen a múlt évben láttuk, hogy annyi silót építettünk, amennyi cementet kaptunk, mégis megértéssel kell fogadnunk e rendelkezést, mert napjainkban minden építési anyagot a bombakáro-sultak épületeinek helyrehozatalára fordítanak. A bombakárosultak elsőbbsége nem vitás. Ők minde-nüket elvesztették, mi pedig a meglévő épületein-kezt akarjuk — igaz, napjainkban már egy nélkül-özhetetlen — épülettel kiegészíteni. A cement és más épületanyag hiánya azonban nem akaszthatja meg a silózás gondolatát, mert sok faluban találunk helyi építkezési anyagot, amelyből könnyű szerrel tartós silót építhetünk, ahol pedig nincs, ott egy-

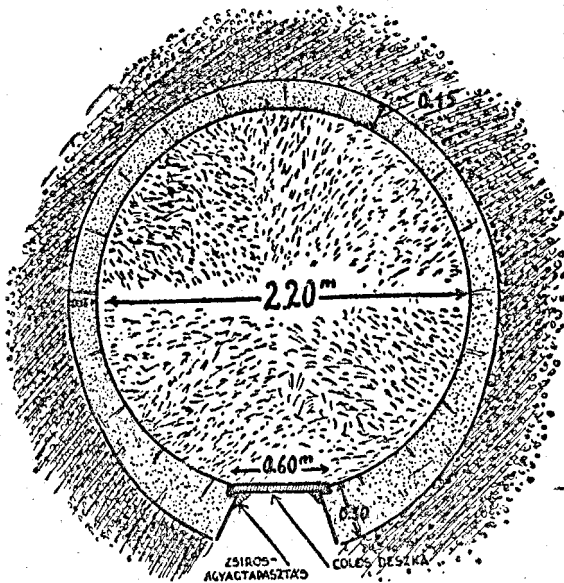
meg, esetleg agyaggal tapasszuk ki, továbbá jó szolgálatot tesz, ha frissen oltott mésszel bemesze-ljük.

Az ároksilóba is felszeccskázva döngöljük beis az erjesztésre kerülő takarmányt és ha elég gyor-san csináltuk és utána 30—40 cm. földdel jól el-földeltük, teljesen hidegen erjesszük a takarmányt és a széleiből mindössze egy tenyérnyi vastagság romlik meg.

Az ároksiló legnagyobb hátránya az, hogy ol-dalfala minden évben beomlik, tehát évről-évre vagy szélesíteni kell, vagy más helyen kell ki-ásnunk.

Földbeásott vermet, természetesen készíthe-tünk kőfalakra is. Hatfaludy Zoltán hidalmási gazdatestvéreink, továbbá a Mariánus róm. kat.

leánynevelő intézet csillaghegyi gazdasága több éven keresztül ilyen köralakú vermeket ástott a földbe és az oldalfalaknál majd semmi takarmányromlást nem észlelt, az erjesztett takarmány éppen olyan jól sikerült, mint a drága cement silóba.

A cement nélkül épült siló falát a kidobó nyílás felé megvastagítottuk, hogy jobban ellenálljon a takarmány oldalnyomásának.

A földverem elkészítésénél az egyesületünk nem adhat építkezési segítyt, azonban az agyaghabarcsba rakott kő, illetve téglafalú silóhoz teljes segítyt, azaz köbméterenként 10 pengőt nyújtunk gazdatestvéreinknek.

Terméskőből, illetve téglából az itt közölt képek szerint építsük fel silóinkat. Természetesen építhetjük nagyobbra is, a rajzon közölt méreteknél, amennyiben állatállományunk azt megkívánja. Az építkezési anyagok kiválasztásánál fordítsunk figyelmet arra, hogy a kő fagyálló legyen, illetve a téglá egészen kőkeményre égetett. A házilag készült téglánál csak a kemence közelében kiégett, úgynevezett vasas téglákat használhatjuk silóépítésre, a többi téglákat csak abban az esetben, ha a sár formálásához préselő gépet használunk.

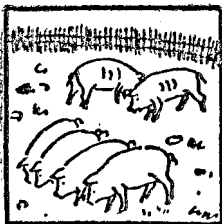
A silóépítési segíty igénybevételére forduljunk az illetékes EMGE kirendeltséghez és kérjük onnan építési segítyigénylő-lapot, melyet kitöltve juttassunk mielőbb vissza és értesítsük a kirendeltséget a siló felépüléséről. Miután a felépült silót ellenőrizték s az ellenőrző lapot megkapjuk, az EMGE kolozsvári központja kiutalja a köbméterenkénti államsegélyt.

A mai nehéz időkben nem tudhatjuk, hogy mit hoz a holnap, ezért biztosítsuk állataink téli takarmányát olyan helyen, ahova nem egykönnyen férnek hozzá, tehát földbe.

Szövérdi (Seyfried) Ferenc

Idejében gondoskodjunk megfelelő tenyész- és hizósüldőkről

Írta: Dr. Tóth Tibor

A téli malacok májusra már fűre kerülnek, 3—4 hónaposak. A jó mangalica malacnak ilyenkor 15—20 kg-osnak, a húsfajtájának 20—30 kg-osnak kellene lennie. De mi az igazság? Az, hogy csak kevés gazda fogadta meg tanácsainkat és még mindig általános a hat hetes korban való választás, sajnos, még mindig sok a rosszul szelölő, egészségtelen sertésöl, igen elterjedt a gyenge takarmányozás, melynek következménye: tetvektől hemzsegő, elkínzott, koszos, fejlődésben visszamaradt malac. Könnyű tanácsot adni a haladó gazdának, nehéz pótolni a maradi gazda mulasztásait. Most mégis megpróbáljuk a mulasztásokat helyre hozni és elmondjuk azt, hogyan lehet ebből a gyenge malacállományból is megfelelő süldőt nevelni.

A koszos malacokat egy meleg nap reggelén langyos, szappanos vízben alaposan megfüröszt-

jük. A koszt róluk kefével levakarjuk és az elkínzott bőrt — száradás után — kevés növényi

olajjal bekénjük. Az időkben alaposan kitisztított istállóba friss almot teszünk és a malacokat legelőre hajtás előtt pár napon keresztül otthon tartjuk. Ezt a pár napot felhasználjuk arra, hogy a malacot frissen kaszált, vagy tépett zöldtakarmánnyal lassan hozzászoktatjuk a legelőhöz. De nem tisztán zöldön tartjuk őket, hanem moslókot és szemes-eleséget is juttatunk részükre. Jó minőségű konyhamoslékba malaconként bekevert $\frac{1}{4}$ kg. búzatorpa és külön adott $\frac{1}{4}$ kg. zúzott árpa, a zöldtakarmánnyal együtt, megfelelő fejlődést biztosít mangalica malacnál ebből a korban. Kevés soványtej nagymértékben fokozza a takarmány izletességét és kihasználhatóságot.

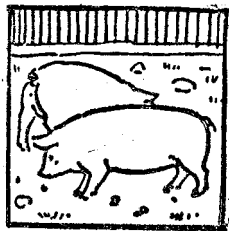
A gyorsabb fejlődésű húsmalac nem elegendő meg ennyivel. Többet és jobbat kíván. Lehetőleg soványtejjel gazdagított házi moslókdarabonként $\frac{1}{2}$ kg. korpát kell tennünk és ha az $\frac{1}{4}$ kg. árpa adagot is némi törmelékkel sóval egészítjük ki.

A megfürdetett és jobb kosztra fogott, egyébként egészséges malac kevés zöldtakarmány (vitaminok!) és a nap éltető sugarainak hatására egy hét alatt lábrakap, szinte rá sem lehet ismerni.

Az így rendbetett állat most már mehet a legelőre.

De milyen legelőre és hova, milyen póttakarmányozás mellett?

A malac csak közeli jó legelőre járhat. Ilyen hiányában inkább az udvaron tartsuk, hogy kedvére mozoghasson és frissen kaszált pillangósokkal pótoljuk a legelőt. Akár legelőre jár, akár otthon tartjuk a malacot, a moslékot, a korpát, az árpát feltétlenül megkívánja. A kukorica nem süldőnevelő-takarmány, mert tőle a malac hízásnak indul és fejlődésében megáll, pedig hízlalásra és tenyésztésre nem a zsíros, hanem a jól fejlett, izmos „szálas” süldő való.

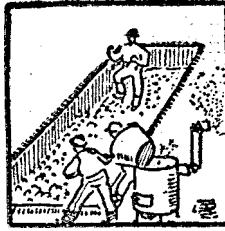

A hízóba állítandó malacokat ivartalanítani kell. A heréléssel ne siessünk túlságosan, mert bizonyos korig előnyös az állat fejlődésére, ha a herék még bent vannak. Igaz, hogy a későbbi korban megejtett herélésnél nagyobb a kockázat, ezért azt mindig állatorvossal végeztessük.

Amint a malac fejlődik, a mosléc és a korpaadag végig megmaradhat, ha azonban azt látjuk, hogy a malac az árpát alaposan, az utolsó morzsáig megeszi, akkor annak mennyiségét lassan fokozhatjuk úgy, hogy két hetenként és malaconként 10 dkg-mal nőhet az árpaadag egészen napi 1 kg-ig. Jó, közeli legelő, illetve frissen kaszált pillangósok mellett 1 kg abraknál többet a hízóbaállításig nem kell etetni.

Hízlaló-takarmányul ajánljuk az árpa és a kukorica mellett a burgonyát és a cukorrépat (takarmány-cukorrépat) is. 4 kg burgonya, 6 kg cukorrépa, vagy 10–11 kg takarmány-cukorrépa 1 kg. kukoricát pótol. Burgonyából megfelel a sertésnek az eladásra és a vetésre alkalmatlan apró, vagy sérült gumó is. Termeljünk minél több burgonyát, ezzel a közellátást is szolgáljuk, meg értékes abrakpótlékhoz is jutunk.

Nézzük most már mennyi abraktakarmány szükséges ahhoz, hogy egy három hónapos malac őszre jó súlyban beállítható hízó-süldő, vagy tenyész-süldő legyen.

A három hónapos, 10 kg súlyú mangalica malac a moslékon, legelőn, illetve a kaszált pillangós zöldtakarmányon kívül igényel V. hónap 1–15-ig napi 0.25 kg. korpát és 0.25 kg. árpát, V. hó 15–VI. hó 1-ig 0.25 kg. korpát és 0.35 kg. árpát, VI. hó 1–15-ig 0.25 kg. korpát és 0.45 kg. árpát, VI. hó 15–VII. hó 1-ig 0.25 kg. korpát és 0.55 kg. árpát, VII. hó 1–15-ig 0.25 kg. korpát és 0.65 kg. árpát, VII. hó 15–VIII. hó 1-ig 0.25 kg. korpát és 0.75 kg. árpát, VIII. hó 1–15-ig 0.25 kg. korpát és 0.85 kg. árpát, VIII. hó 15–IX. hó 1-ig 0.25 kg. korpát és 1 kg. árpát, IX. hó 1-től hízóbaállításig marad az abrakadag, de X. hó 1-től hozzájön a főtt, vagy gőzölt burgonya, 2 kg. kezdőadaggal, amely mennyiséget — étvágy szerint — fokozzuk. Egy mangalica malac a házi moslékon, a legelőn, illetve kaszált zöldtakarmányon kívül V. hó 1–IX. hó 30-ig, tehát kerekem 150 napon át igényel kerekem 40 kg. korpát és 100 kg. árpát. Kevés soványtejjel javított házi-mosléc, jóminőségű közeli legelő, vagy frissen kaszált zöldpillangós mellett az egészséges malachból 40–45 kg. súlyú süldő lesz, amelyet már hízóba állíthatunk.

Húsmalacok korpa-adagja kétszerese a mangalica malac adagjának és az árpa mellett még borsóhulladékot is kell etessünk. Az egy malac részére szükséges mennyiség tehát: 80 kg. korpa, 100 kg. árpa és 25 kg. borsóhulladék. Ha a jóminőségű házimosléc a legelő, vagy frissen kaszált zöldpillangós mellett napi 1 liter soványtejét is juttatunk a malacnak, akkor a husmalac októberre eléri az 50–60 kg. súlyt és hízóba állítható, vagy mint tenyész-süldő tovább nevelhető, illetve eladható.

Az így nevelt süldőket 5–6 hónapi hízlalás után kellő súlyra tudjuk hozni, azok nem zsugorodnak le és megfelelő súlyban kerülnek vásárra.

Fajtisza, fajazonos, szavatolt csiraképeségű belföldi és külföldi gazdasági és kerti

MAGVAK

Erdélyi Gazdák Magértékesítő Szövetkezeténél kaphatók.

Kolozsvár, Majális-u. 10. Telefon: 31-83, 35-52

Lőheremag és más takarmányfélékre termelési szerződéseket kötünk. — Kívánatra ajánlattal szolgálunk.

A szántóföldi takarmányok helyes felhasználása

— Irta: Dr. Tóth Tibor.

Allataink takarmányozása sok helyen még mindig rendszertelen, hibás. Áll ez a téli takarmányozásra is, de különösen nyáron követünk el sok hibát. A baj forrása: a megfelelő szak tudás hiánya. Nem ismerjük még mindig elég jól a természetett takarmánynövények összetételét, tápértékét, sajátosságait, nem gondoljuk előre meg, hogy hová, mit, mikor és milyen nagyságú területen vessünk, a természetett takarmánynövényeket helytelenül osztjuk be és etetjük, szóval, sok helyen még mindig az „ahogy esik — úgy puffan“ elv érvényesül a takarmányozásnál, nem pedig a gondos előrelátás és a helyes beosztás.

Mi a hiba a nyári takarmányozásnál?

Nyáron azzal követjük el a legnagyobb hibát, hogy a takarmányozásra jól-rosszul beállított vetéseket, kaszaérettségük szerinti sorrendben, tisztán etetjük. Mit jelent ez? Jelenti azt, hogy amikor a lucernát már vágni lehet, akkor azt etetjük, amikor a lóhere érik kasza alá, akkor a jászolban (és sajnos a jászol körül is) csak lóherét láthatunk, viszont amikor a csalamádé időszaka következik, az állat más takarmányt nem lát. Miért hibás ez a takarmányozás? Azért, mert a pillangós takarmányokban, amilyenek a lucerna, a lóhere, a baltacim, a szarvaskerep, stb., sok a fehérje, a csalamádében pedig nagyon kevés. Ha tisztán zöld pillangósokat etetünk, ezzel óriási tömegű fehérjét juttatunk az állatnak, amelyet az teljes mértékben kihasználni nem tud és így ez a nagyértékű tápanyag elpazarlódik. De hibás a tiszta csalamádé etetése is, mert a csalamádében állataink még annyi fehérjéhez sem jutnak, amennyi életük fenntartásához szükséges. A fehérjét pedig semmi másféle tápanyaggal nem tudjuk pótolni. Mit mutat az élet? Azt mutatja, hogy a zöldpillangósok etetésénél a fejős tehenek tejhozama, de a tej minősége is

jávil. A pazar bőkezűséggel etetett fehérje egy része így értékesül. Amikor viszont pillangós etetése után hirtelen csalamádé kosztra fogjuk teheneinket, a tej mennyisége csökken és a minősége (zsírtartalma) is romlik. Itt hiányzik a tejtermeléshez feltétlenül szükséges fehérje. Azt pedig minden tehéntartó gazda jól tudja, hogy nincs kínosabb és nehezebb munka, mint a tehen egyszer elvesztett tejhozamát visszahozni.

Mit mondanak a számok?

Ez az egész kérdés mindjárt világos lesz előttünk, ha a takarmányok összetételét és az állat szükségletét megvizsgáljuk.

Hogyan állunk a tápértékkel? Néhai Wellmann Oszkár egyetemi ny. r. tanár adatai alapján

100 kg. csalamádé tartalmaz: 18 kg. szárazanyagot, 7,5 kg. keményítőértéket és mindössze 30 dkg. emészthető fehérjét.

100 kg. zöld baltacim (virágzásban) tartalmaz: 20 kg. szárazanyagot, 9 kg. keményítőértéket és 1,8 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. zöld bitorhere (virágzásban) tartalmaz: 18,5 kg. szárazanyagot, 7 kg. keményítőértéket és 1 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. zöld bükköny tartalmaz: 16 kg. szárazanyagot, 7,5 kg. keményítőértéket és 1,9 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. zöld takarmányborsó tartalmaz: 15,5 kg. szárazanyagot, 6,6 kg. keményítőértéket és 1,9 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. virágzás előtt kaszált zöld lucerna tartalmaz: 24 kg. szárazanyagot, 9,7 kg. keményítőértéket és 1,9 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. virágjában kaszált zöld lucerna tartalmaz: 26 kg. szárazanyagot, 9,9 kg. keményítőértéket és 2 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. bimbózás előtt kaszált zöld lóhere tartalmaz: 14 kg. szárazanyagot, 10 kg. keményítőértéket és 2,1 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. bimbózáskor kaszált zöld lóhere tartalmaz: 18 kg. szárazanyagot, 8,8 kg. keményítőértéket és 1,4 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. virágzáskor kaszált zöld lóhere tartalmaz: 20 kg. szárazanyagot, 8,9 kg. keményítőértéket és 1,1 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. zöld zabosbükköny tartalmaz: 18 kg. szárazanyagot, 8,8 kg. keményítőértéket, és 1,8 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. virágzó zöld fehérmustár tartalmaz: 13 kg. szárazanyagot, 7,8 kg. keményítőértéket és 1 kg. emészthető fehérjét.

100 kg. zöld marhakáposzta tartalmaz: 18 kg. szárazanyagot, 10,5 kg. keményítőértéket és 1,4 kg. emészthető fehérjét.

Kismajtényi EMGE tanfolyam záróvizsgájának résztvevői.

Hogy állunk a szükséglettel?

Ugyancsak néhal Wellmann Oszkár egyetemi tanár adataiból számítva a különböző fajú, termelésű, stb. állatok szükséglete a következő: Táplálóanyag-szükséglet 500 kg.-ra (1 drb. közepes nagyállatra):

	száraz- anyag	nehéz- zajó- érték	stb. fehérje
	kg.	kg.	kg.
Lovak:			
1 lónak könnyű munkánál	10	4.6	½
1 lónak közepes munkánál	12	5.9	¾
1 lónak nehéz munkánál	13	7.5	1
Szarvasmarhák:			
1 ökörnek könnyű munkában	12	3.7	½
1 ökörnek közepes munkában	13	5.0	¾
1 ökörnek nehéz munkában	15	6.5	1
1 drb. 600 kg-os tehénre és 5 liter tejre	16	4.25	0.55
1 drb. 600 kg-os tehénre és 10 liter tejre	16.5	5.50	0.80
1 drb. 600 kg-os tehénre és 15 liter tejre	17	6.75	1.05
1 drb. 600 kg-os tehénre és 20 liter tejre	17.5	8.00	1.30

Hangoljuk össze a két számsort!

Az üres számok nem sokat mondanak, de mindjárt beszédesek lesznek, ha egymás mellé állítjuk őket. Miért nem megfelelő takarmány egymagában a csalamádé? Azért, mert ha abból akár 80 kg.-ot is megesszik egy nap a jóétvágyu marha, abtan mindössze ¼ kg. emészthető fehérjéhez jut, ami nem elég, mert — amint látjuk, — még a könnyű munkát végző ökörnek is legalább ½ kg. emészthető fehérje van szüksége. Olyan ökör pedig nincs ugyebár, amelyik 160 kg. csalamádét megenne egy nap? Pedig ennyit kellene megennie ahhoz, hogy a fehérjeszükségletét fedezze.

De nézzük a másik esetet. Mi lesz akkor, ha pl. egy jóétvágyu tehénnel megetetünk 60 kg. bimbózás előtt kaszált zöld lóherét? Ebben a takarmánymennyiségben 1.26 kg. emészthető fehérjét juttatunk a tehénnek, amelytől majdnem 20 liter tejet kellene adnia. De hol van a 20 literes tehén?

Látjuk tehát, hogy sok hibát követtünk el, de lássuk mindjárt azt is be, hogy segítenünk kell a hibákon.

Aki ezeket a sorokat írja, az ország első tehenészetében győződött meg a közölt számok helyességéért, keze alatt lett azzá a tehenészet, ami lett, mert az elődök bölcs tenyésztői munká-

ját korszerű takarmányozással egészítette ki. Bizzunk a számokban és használjuk őket. Nem fogunk bennük csalódn!

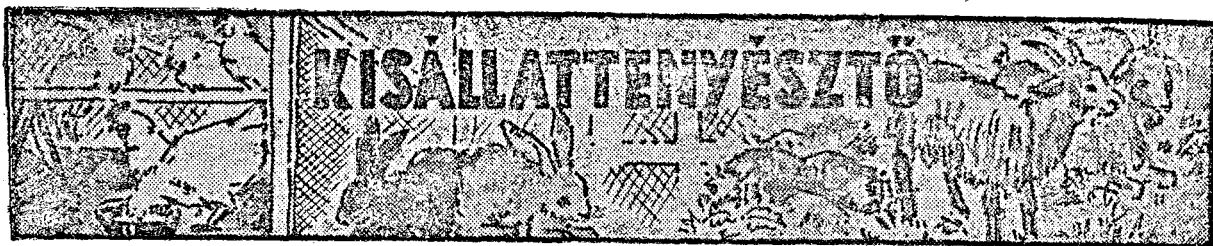
A gyakorlati példa

Az állatok takarmányozásának beállításánál mindig a fehérjeszükségletből induljunk ki. Először azt kell fedezni, a szükséges keményítőértéket és a szárazanyagot csak azután hangoljuk hozzá. Tegyük fel, hogy egy közepes nagyságú, melegvérű lóval burgonyát töltögetünk. Ez közepes munka. A szükséglet tehát ¾ kg. emészthető fehérje, valamint kereken 6 kg. keményítőérték és 12 kg. szárazanyag. Rendelkezésre áll őszi búzaszalma, kevés kukorica és virágzásban kaszált zöld lucerna. 100 kg. ilyen lucernában 2 kg. emészthető fehérje van, tehát 50 kg.-ban 1 kg., vagyis ¾ kg. fehérjéhez úgy jut az állat, ha vele naponként 37.5 kg., vagyis kereken 40 kg. zöld lucernát etetünk. De 40 kg. zöld lucerna csak kereken 4 kg. keményítőértéket és 10.5 kg. szárazanyagot tartalmaz, vagyis egymagában nem fedezi az állat szükségletét. Mit tegyünk? Adunk a lónak annyi szalmát, amennyit 40 kg. zöld lucernával jól össze tudunk szecskázni és a még hiányzó keményítőértéket 1 ½ kg. kukoricadara juttatásával pótoljuk. Papirforma szerint így is van egy kis fehérjepazarlás, de a töltögetés munkája is — különösen kötöttebb természetű talajokon — a közepesnél nehezebb.

Hasonlóan járunk el a tehének tápanyag-szükségletének kiszámításánál. 600 kg.-os napl 10 l. tejet termelő tehén szükséglete 0.80 kg. emészthető fehérje, valamint 5.50 kg. keményítőérték és 16.5 kg. szárazanyag. Álljon rendelkezésre őszi búzaszalma és bimbózáskor kaszált zöld lóhere. 100 kg. ilyen lóhere tartalmaz 1.4 kg. emészthető fehérjét, tehát mennyit kell etetni? $100 : 1.4 = x : 0.80$, vagyis $80/1.4 = 57$ kg. Mivel az őszi szalmában is van valamelyes fehérje, ezért elég lesz 55 kg. lóherét etetni. Ez a mennyiség $\frac{55 \times 10}{100}$ éppen

5.50 kg. keményítőértékhez juttatja az állatot, tehát fedezi a teljes keményítőérték szükségletet is. A szárazanyag-szükségletet pedig úgy fedezzük, ha a zöld lóherét megfelelő mennyiségű őszi szalmával összeszecskázva együtt etetjük. Így az állat kevés keményítőértéktöbblet is jut, amellyel erőbeli állapotát javíthatja.

Ezzel a módszerrel bármilyen állat szükségletét ki lehet számítani. Boldog lennék, ha az egyszerű számítást megkedvelnék Gazdatestvéreim és még boldogabb, ha az Erdélyi Gazda szerkesztőségéhez címzett lapon minél több felvilágosítást, tanácsot kérő levél futna be hozzám.

Hogyan pótoljuk az elpusztult baromfiállományt?

Irta: Párkányi Margit m. ktr. állattenyésztés-ellenőr

A hús- és zsírfogyasztási korlátozások óriási mértékben megnövelték a baromfitenyésztés jelentőségét. Azáltal, hogy a belföldi hús- és zsírellátás egy része áttevődött a baromfitermékekre, a háborús szükségleteket inkább ki tudjuk elégíteni a nagy állatok termékével.

Az új Európában is nagy tere lesz a magyar baromfitenyésztésnek, éppen ezért ha valamikor, úgy napjainkban érthető a jelszó: többet és jobbat termeljünk!

Nagyon is igazoltnak látszik a földművelésügyi kormány építő tevékenysége, amelyet a baromfitenyésztés színvonalának emelése érdekében kifejtett az elmúlt 10 esztendőben. Az utolsó 5 esztendő meg éppen mérföldkövet jelent a magyar baromfitenyésztés terén.

Amíg a magyar baromfitenyésztést ezek az intézkedések nagy lendülettel viszik előre, addig az évenként megismétlődő baromfipestis számbelileg annyira tönkretette a baromfitenyésztésünket, hogy egy-egy megye területén alig maradt tyúkféle. Ez a körülmény azonban nem szabad,

hogy elkedvetlenítse a baromfitenyésztőket, hiszen nálunk a baromfipestis nem tud meghonosodni s megfelelő óvintézkedésekkel 1—2 év alatt nyomtalanul eltűnik az udvarokról, másrészt a tyúkfélék létszámát könnyű felemelni.

Most már csak az a kérdés, hogyan pótolhatjuk az elpusztult baromfiállományt?

Tudnunk kell először is, hogy a betegségen átesett állatokban a betegségokozó vírus megsemmisül, virusgazda állatok tehát nincsenek, éppen ezért a betegségen átesett állatok után szaporíthatunk, csak arra vigyázzunk, hogy a tojás héját szeszszel fertőtlenítsük, az új állományt erősen fertőtlenített ólba, udvarba tegyük s ne keverjük össze az átvészelt állatokkal, mert azok a tollukon, lábukon hordozzák a betegséget, ezen keresztül fertőzik 4—5 hónapos kor után állatainkat.

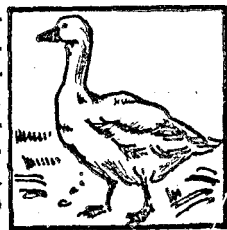
Az állapótlás másik lehetősége a keltetőközpontokon keresztül, napos csibék vásárlása. Ma már 18 állami keltetőközpont működik, amelyek tizezer számra adják ki hetenként az egészséges, tenyész-

iránynak megfelelő naposcsibéket, melyeket az ügyes tenyésztők melegvízzel feltöltött palack, vagy egyéb edény mellett nagy öletességgel, kevés veszteséggel nevelnek kotló nélkül is. Ha valamikor, úgy napjainkban indokolt a kotlónélküli csibenevelés, mert így a fertőzés veszélye kevesebb.

Erdélyben ezidőszereint Kolozsváron (Mezőgazdasági Főiskola) és Marosvásárhelyen működik állami keltetőközpont, ahol kizárólag csak tyúktojást keltetünk s a gépek február elejétől szeptember végéig működnek. Akik naposcsibét akarnak vásárolni, már jó előre, legalább másfél hónappal jelentsék be igénylésüket a keltetőközpontnál szóban, vagy írásban, mert a nagy érdeklődés miatt a csibék már hetekre előre le vannak kötve. A nehéz szállítási viszonyok miatt jelenleg a postai szállításokat mellőzik a központok, tehát a csibék átvétele személyesen történik.

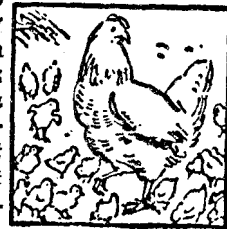

A keltetőközpontok útján keltetett csibék úgy tenyésztésre, mint levágásra alkalmasak. Tenyésztésre azonban inkább a március—áprilisi állatok jók, de megfelelő takarmányozás mellett a májusi állatok is alkalmasak. Juniustól kezdve inkább csak vágóvaló állatokat neveljünk.

Fontos, hogy a keltetőközpontokból kikerült anyag minél nagyobb számban szaporodjon, éppen ezért iparkodjunk minél több tojóállatot nevelni, az utánuk termelt tojást a falvakban elterjeszteni, hogy azok is hozzájussanak a jó tenyészanyaghoz, akiknek nincs módjuk a keltetőközpontból csibét vásárolni.

Akinek már jó és szép tenyészállatai vannak, vagy akinek a keltetőközpont útján sikerült szép és jó anyaghoz jutni, az kapcsolódjon be a tojásszállítási- és a tenyészállat szállítási akcióba, mert nemcsak hazafias érdekeket szolgál, de biztos többletbevétel is jelent a tenyésztojások-, tenyészállatoknak az állami akció keretén belüli való értékesítése.

Az erre vonatkozó és minden egyéb a baromfitenyésztést érintő kérdésre a szaktanácsadói állomások adnak ingyenes írásbeli és szóbeli felvilágosítást.

Májusi tennivalók a zöldségesben, a gyümölcsösben és a szőlőben

A zöldséges kert munkái

Mint a Gazdanaptárban is írtuk, májusban folytatjuk a megkezdett palánta kiültetést. Erre vonatkozólag megjegyezzük, hogy a paprikapalántát mindig kettesével tanácsos kihelyezni állandó helyére, mert ez az ültetési mód több termést hoz és kevesebb pótlásról kell majd gondoskodnunk. A paradicsompalántákat mélyen ültessük a földbe, mert a földdel érintkező szár rész gyökeret hajt és így erősebb gyökerű növényhez jutunk. Minden kiültetett palántát jól iszapoljunk be vízzel.

Használjuk ki a lassan fejlődő kerti növények sorközeit köztes termeléssel. A paradicsomágyakba, amíg a főnövény a területet be nem árnyékolja, ültethetünk karalábét, zellert, salátát, retket, stb.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A gyümölcsös munkái

Gyümölcskertünkben májusban a fák nagyrésze virágzik, vagy már elvirágzott. A virágzást a gyümölcskötés követi. A gyümölcskötéshez pedig sok gondoskodnunk kell. Sajnos, a szüksége a fának, tehát erről nedvességre és tápanyagra van

gondoskodással a maradi gyümölcskertész már elkészett. Aki a gyümölcsös talaját ősszel nem trágyázta és nem szántotta meg, az elpazarolta a gyümölcskötéshez feltétlenül szükséges csapadékot és — ha nem trágyázott — előre lemondott a nagy és szép termésről. Az öntözés nagyon fáradságos és költséges munka és nem is tudja pótolni a mulasztást. Ha már öntözünk, akkor ne csak a tövéhez öntsünk pár kanna vizet, hanem különösen a korona csurgója táját öntözzük jól meg. A víz itt értékesül a legjobban. A bogyós gyümölcsöket trágyaleves öntözővízzel serkentjük nagyobb termésre.

Hogyan kapunk szép — piacos termést

Az alma, a körte, de különösen a kajszis és őszibarackfa is szebb és értékesebb termést ad, ha a kötés után rövid idő múlva ritkítjuk a termést. Almánál és körténél a gyümölcsök ne álljanak tenyérnyi távolságnál sűrűbben, a barackokat pedig annyira ritkítjuk, hogy össze ne érjenek.

Ne hagyjuk ki számításunkból a korán szedésre kerülő növények tarlóját sem. A kiürült spenóttáblába vethetünk még paszulyt, vagy — megfelelő trágyázás után — a káposztafélék palántáit is elhelyezhetjük benne.

Ilyenkor válogassuk a szamócapalántákat is olyan tövekről, amelyek korai és bő termést hoztak.

A talajművelésnél nagyon vigyázzunk arra, hogy csak megfelelő talajnedvességi állapot mellett szabad azon a szükséges munkákat elvégezni. Nagy eső után várjuk meg a szikkadást és csak azután dolgozzunk rajta, különben elrontjuk, kökeményre tapossuk a földet. De éppen olyan nagy hiba az is, ha jó eső után nem lazítjuk sarabolással a talaj felületét. Ezzel a munkával visszatartjuk a talaj nedvességét és azt a növény rendelkezésére bocsájtjuk.

A hajtások metszése

Az alakítómetszésben részesült fákon vizsgáljuk meg a hajtások fejlődését. Válogassuk ki a helytelen irányban nőtt, vagy fölös számúkat és csak az erőseket, egészségeseket hagyjuk meg, a többit éles késsel messük le. Jegyezzük jól meg, hogy csak azokat a hajtásokat érdemes meghagyni, amiből a fa koronája és termőrése ki fejlődhetnek.

Harc a kártevők ellen

Gondosan figyeljük a kártevőket. Ebben a hónapban a kajszis- és meggyfákon már jelentkeznek a gyümölcspenész (Monilla) kártétele. A fertőzött hajtásokat vágjuk le és égessük el. A földön hullott gyümölcsöt ne tőrjünk, hanem azt minden nap szedjük össze. Ugyancsak most kell a rovarkártétel ellen a fák törzsére rovarfogó gyűrűket helyezni. Ha azt vesszük észre, hogy a rovarfogó gyűrű száradóban van, vagy rajta már sok a rovar, cseréljük ki, a leszedett gyűrűt pedig égessük el. A sok bosszúságot okozó darázsok ellen védekezzünk darászfogó üvegekkel. Befőttes üvegebe cukros ecetes vizet és egy-két szem érett, édes gyümölcsöt teszünk. Az üveget bekötjük papírral, de azon kisujnyi nyílást hagyunk és így kötözzük fel a

fára. A nyíláson keresztül a darazsak bebújnak, a vízben elpusztulnak. Az üveget időnkint le-szedjük, kiürítjük és frissen feltöltjük.

Május végétől június közepéig végezzük a gyümölcsösben a nyári sekély kapálást.

Az újtelepítésű fákat szárazságban öntöz-nünk kell. A kevés vízzel, többször megismételt öntözés helyett ritkábban alkalmazott, de alapos öntözést ajánlunk.

Milyen szerekkel védekezzünk

Urbányi Jenő dr. nyomán néhány tanácsot adunk a háború okozta rézgálichányon enyhítésére. A rézgálichányon csak valamilyen gazdaságos keverékkel segíthetünk. Ilyen keverékek a következők:

1. Az ú. n. „Marfini“ lé. Ez úgy készül, hogy a 100 l. vízbe 1/2 kg rézgálicot, 1/2 kg timsót és 65 dkg égetett mészből készített mésztejet oldunk fel. Ez az oldat megfelel a 3/4%-os bordói lé hatásának.

2. Meszes rézgálic és cinkgálic oldat. 200 l. vízben 3/4 kg cinkgálicot, 3/4 kg rézgálicot és 1 1/4 kg mésztejjé oldott égetett meszet oldunk fel. Ennek az oldatnak a hatása majdnem olyan, mint az előzőé.

3. Ultra-feketés keverék. 100 l. vízben 30—40 dkg rézgálicot, 60—70 dkg cinkgálicot és 50 dkg Ultra-feketét oldunk. Ezt a keveréket 1 1/2 kg szalonnás mésszel közömbösítjük. Ez az oldat megközelíti az 1%-os bordói lé hatását.

A rézgálichányon kívül — sajnos — kénhiánnyal is számolnunk kell. Ez a körülmény nagyon megnehezíti, majdnem lehetetlenné teszi egy fontos betegség, a lisztharmat elleni védekezést. Kísérleteztek a kálium-hypermangán-oldattal is, ez azonban drága, meg a lombot is perzseli.

Nagy nehézségek árán beszerzett rézgálic-készletünket körültekintéssel és takarékosan használjuk fel. A rézgálicot csakis gyümölcs- és szőlővédelemre használjuk. Azt a kevés rézgálicot, amit megszereztünk, a gyümölcsfáknál főleg a rügyfakadás és a virágzás között, a szőlőnél pedig az első két permetezésre kell felhasználni. A későbbi permetezésekre jól alkalmazhatók a fentiekben ismertetett keverékek.

Munkával pótoljuk az anyagihiányt

Az EMGE gyümölcskertészeti osztálya már régebben felhívta a figyelmet arra, hogy a gyümölcsfa- és szőlővédelemben, a kártevők elleni küzdelmet sikeressé teheljük még ilyen kevés és gyenge permetezőszer mellett is úgy, ha a betegségek csírúit har-

dozó lehullott és fertőzött leveleket, gyümölcsöket, a fertőzés miatt levágott ágakat gondosan összegyűjtjük és elégetjük, valamint a gyümölcsfákat és a szőlőtőkéket állandóan figyeljük és ápoljuk.

A rovarirtó szerek

A gombák elleni védekezés mellett a rovarok elleni védekezésre is gondoljunk. Az ismertetett tisztogatási, gyűjtési és megsemmisítési munkán kívül a rovarok ellen különböző anyagokkal védekezhetünk. Ezek az anyagok vagy a rovar bőrén keresztül hat-

nak, vagy belsőleg, a gyomron keresztül.

A permetezőszereket újabban bizonyos egy-séges jellel látják el, amely jel, illetve színezés mutatja a szer hatóanyagát. Ezt a jelzést, illetve színezést a növényvédő szerek címkéje mutatja. Ennek a címkének az ásványolaj tartalmú növényvédő szereknél narancssárga a színe, a gyümölcsfa karbolineumé (kátrányolaj tartalmú) világosbarna, a krezol (dinitrókresol) tartalmú narancssárga. A bormérgeké, mint amilyen a nikotin, a kvasszia, a pirétum és derpsz, világos-lila, a hernyóenyvé és fasebkátrányé fehér, az arzéntartalmú világoszöld, a réztartalmú világoskék, a kén-tartalmú citromsárga. Hogyha a szer nem egy, hanem többféle hatóanyagot is tartalmaz, akkor a címkének a növényvédőszerben lévő összes hatóanyagok megkülönböztető jeleit tartalmaznia kell.

Ennek az egységesítésnek az a nagy előnye, hogy a gazdának elég annyit megjegyezni, hogy milyen címkéjű a kívánt növényvédőszer és nem szükséges tudnia, hogy mi annak a növényvédőszernek a gyári neve.

Tehát nem fontos a növényvédőszer neve, hanem csak a hatóanyag. Abban pedig nyugodtak lehetnek a gazdák, hogy minden forgalomba kerülő növényvédőszerben megkapja a kívánt védekező anyagot, mert forgalombahozni csak olyan különleges növényvédőszer szabad, amelyet a szakintézetek (vegyvizsgáló állomások) vizsgálati és javaslata alapján a Földművelésügyi Miniszter forgalomba hozni engedélyez.

Az elmondottak — természetesen — csak a különleges növényvédőszerre vonatkoznak, amelyek zárt csomagolásban jönnek forgalomba. Nem vonatkozik tehát pl. a rézgálicra és a kénporra, amelyek ú. n. közönséges növényvédősze-
rek. Ezek növényvédelmi célra csak akkor áru-síthatók, ha az előírt minőségi kellékeknek meg-felelnek.

Véssük jól eszünkbe, hogy a növényvédősze-
rekkel takarékosan kell gazdálkodni. Ez a taka-rékosság nemcsak arra vonatkozik, hogy lehető-leg kevés anyagot használjunk, hanem főleg arra, hogy mindig az éppen fellépő kártevő ellen, a leg-hatásosabb növényvédőszerrel, vegyük fel a harcot.

Termeljünk zöldséget saját ellátásunkra

Irta: k. Kúthy Sándor dr.,
mezőgazdasági főiskolai ny. r. tanár.

Ma már mindnyájan tudjuk, hogy az egészség fenntartásának fontos előfeltétele az egészséges étkezési mód, vagyis a helyes vegyes táplálkozás. Egészségünk fenntartásához tehát nem elegendő, ha kenyeret, lisztből készült ételeket (tésztaféléket), húst, szalonnát, tejet fogyasztunk, de szükséges feltétlenül az is, hogy minél több főzeléket együnk. Az emberi szervezet hibátlan működéséhez u. i. az kell, hogy mindennapi táplálékunkban megkapjuk a megfelelő mennyiségű vitamint is, valamint olyan életfontosságú sókat, mint foszfor, vas, stb.

Ez utóbbiak hiányának igen súlyos következményei lehetnek, csökken a szervezet ellenálló képessége a különféle fertőző betegségekkel szemben, tehát sokkal könnyebben kapunk meg mindenféle ragályos betegséget, így elsősorban is meghűlésekből könnyen lesz influenza, s abból tüdőgyulladás. De lassan és rosszul fejlődnek a gyermekek is, csontjuk gyenge lesz, lábuk testük súlya alatt elgörbül, jelentkezik az ú. n. angolkór s a vitaminokkal hiányosan ellátott gyermekeknél a halandóság sokkal nagyobb, mint a helyesen tápláltaknál.

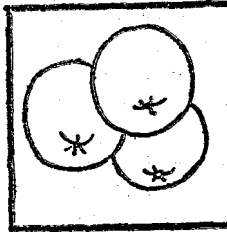
A főzelékek az étkezésünket változatossá is teszik, s mindenki sokkalta szívesebben fogja napi eledelét elfogyasztani, ha az nem egyhangú. A vitamin és sótartalom felül a főzelékek tartalmaznak értékes tápláló anyagokat is, így pl. jól felhasználható fehérjét, könnyen értékesíthető cukrot stb. is.

A legfontosabb főzelékféléseink összetételéről, vitamintartalmáról, valamint száraz anyag, valódi fehérje és cukor tartalmáról a táblázat nyújt áttekintést.

Mennyi vitamint van szükségünk?

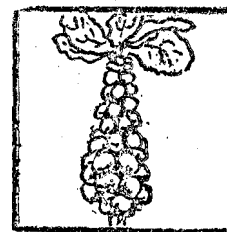
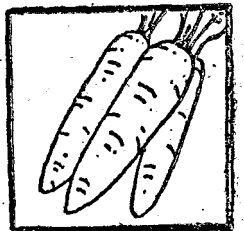
A táblázat adatainak elbirálásához szükséges tudnunk még azt is, hogy a felnőtt embernek na-

ponta körülbelül 1 milligrammra van szüksége A, 1/2 milligramm B₁ és B₂ vitamin és kb. 50 milligramm C vitaminból.

A vitamintartalom alapján különösen értékes a főzelékek közül a zöld káposzta, amelyből 100 gr., azaz 10 deka nyersen a napi A vitamin-szükségletnek 7-szeresét, C vitaminból majdnem kétszeresét tartalmazza.

Az A vitamin szolgáltatás szempontjából nagyon értékes még a spenót, nem hiába ajánlgatják orvosaink egészen kicsiny gyermekeknek is. Hasonlóképpen nagyon értékes ebből a szempontból a fejes-saláta, a sóska, a paradicsom és a sárga répa is. Magas C vitamin tartalma alapján igen értékes a kelvirág, a kalarábé, a kelkáposzta, a fehér és veres káposzta is. Nagyon érdekes, hogy a petrezselyem tartalmaz a legtöbb C vitamint az összes zöldségek közül.

Vagyis ételünk izesítéséhez már kevés petrezselymet téve is nagy mértékben hozzájárultunk napi vitamin szükségletünk fedezéséhez. Külön ki kell emelnem a céklát is. A céklasaláta tehát nemcsak változatossá, ízletessé teszi ételünket, de a vitaminellátás szempontjából is nagyon fontos.

Nagyvállalat

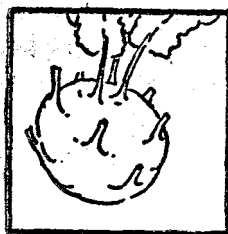
Bab, borsó, lencse, mák szállítására termelési szerződéseket kötne. Ajánlatok „KERÉK” jeligére a

Magyar Hirdető Irodába,

Budapest, VIII., Sándor-u. 7. küldendők

Termeljünk és fogyasszunk sokféle zöldséget, hogy egészségesek maradjunk

A nyers zöldség elsőrangú vitaminforrás

Ha zöldséges kertünket ügyesen beosztjuk, s nemcsak egy-kétféle, de sokféle zöldséget, illetve főzeléket termesztünk, úgy elérhetjük, hogy kora tavasztól késő őszig sőt az eltartásra alkalmas főzelékek gondos elraktározásával a téli hónapokban is mindig biztosítani tudjuk családjunk megfelelő ellátását nemcsak vitaminokkal, de fontos ásványos sókkal is. Meg kell jegyezni azonban, hogy a táblázat adatai csak a friss, nyers főzelék vitamin tartalmát tüntetik fel.

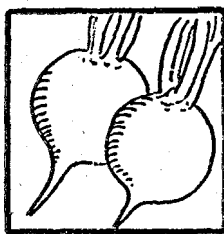

A főzelékek egyike-másika nyersen is fogyasztható, így a fiatal sárgarépa, kalarábé, s a fejes saláta stb. Gyermekünk bizonyára szívesen megeszik ezeket a főzelékeket nyersen is, éppen úgy, mint a paradicsomot is, vagy a káposzta torzsáját.

A nyersen fogyasztott zöldségféléket azonban alaposan meg kell mosni, a sárgarépa kiülő haját pedig késsel kell levakarni. Ezzel a káros fertőzéseknek vesszük elejét.

Főzésnél ezek egy része elkerülhetetlenül elvesz, különösen érzékeny a fűzéssel szemben a C és az A vitamin (karotin). Ez pedig annyit jelent, hogy csak annyi ideig főzzük a főzelékeket, ameddig azok a kellő meglágyulást elerik, hogy a főzelék éppen csak nyers ne legyen.

Ha zöldséges kertünket jól kihasználjuk, úgy nagyban hozzájárultunk a családjunk egészségének fenntartásához. Mindezeket túlmenőleg, a főzelékek fogyasztása révén az emésztés munkáját is elősegítjük, s a felvett táplálékoknak a szervezetben való jobb felhasználását is előmozdítjuk.

Néhány fontosabb főzelék vitamin, száraz anyag, valódi fehérje és cukor tartalma nyers állapotban (100 gr. friss főzelékre vonatkoztatva).

	Karotin (Aprovita- min mg)	B ₁ vitamin mg	B ₂ vitamin mg	C vitamin mg	Száraz anyag %	Valódi fehérje %	Cukor %
Zöld káposzta	7,4	0,2	0,14	87	18,5	3,4	2,7
Vörös káposzta	0,01	0,13	0,12	46	10,3	0,5	3,6
Fehér káposzta	0,9	0,075	0,12	50	8,6	0,2	4,0
Spenót	8,5	0,08	0,24	45	8,9	1,9	0,6
Kelbimbó	1,3	0,28	0,12	15	22,5	2,9	5,0
Petrezselyem	3,2	0,1	0,12	180	21,3	4,0	3,3
Fejes saláta	10,0	0,05	0,12	10	4,4	0,6	1,0
Kelvirág	0,03	0,11	0,11	75	22,1	1,8	3,3
Kelkáposzta	0,03	0,13	0,12	45	9,6	0,7	3,4
Sóska	3,6	0,10	0,18	33	9,3	1,4	0,8
Retek	0,003	0,06	0,12	23	5,0	0,5	1,7
Karalábé	0,2	0,075	0,12	50	14,5	0,6	5,0
Cékla	2,0	0,075	0,33	34	12,3	2,0	2,0
Sárga répa	5,3	0,1	0,12	6	12,3	0,9	4,9
Zöld borsó	0,55	0,19	0,16	21	26,0	2,9	4,1
Zöld bab	0,00	0,1	0,15	15	11,7	1,5	1,8
Paradicsom	2,25	0,06	0,04	35	6,0	0,5	2,3
Tök	0,16	0,045	0,03	8	5,4	0,2	1,8
Hagyma	0,02	0,02	0,01	9	12,7	0,5	7,6

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Kartellen kívül

Magyarország egyedüli állami érdekeltségű, szinmagyar biztosító szövetkezete

Vezérképviselőségek Erdély területén:

Kolozsvár. Horthy-út 6. sz. — Marosvásárhely, Széchenyl-tér 28. sz.

Miben segíthet az EMGE Gazdasszony Szakosztálya

Írta: SZILÁRD MÁRIA, az EMGE Gazdasszony Szakosztályának titkára

Ma a gazdasszonyra mind súlyosabb és súlyosabb terheket ró az élet. Eddig is ő volt a család lelke, férjének segítő-társa a termelésben, gazdálkodásban, az egész háztartás el-látója, gyermekek nevelője, háziállatok gondozója és a termelt javak felhasználója. A gazdasszony ma már nemcsak a gazda segítő-társa, hanem helyettesítője is. Fel kell tehát készülnie arra, hogy azt a munkát, amit eddig az erős férfiak végeztek, javarészt neki kell elvégeznie. A magyar gazdasszony eddig is megállta a helyét, ha kellett a történelem során, nem egyszer a férfiak munkáját is elvégezte, amellyel, hogy háziasszonyi és anyai hivatását is betöltötte s méltó példaképet mutatott az utókornak is.

Minden gazdasszony tudja, hogy a többéves gyakorlat és tapasztalat megkönnyíti a munka elvégzését. Ahhoz, hogy valaki tapasztalathoz jusson, sok évnél kell eltelnie és sok sikertelenséget kell elkönyvelnie. Mint mondják „a tapasztalatért nagy tandíjat kell fizetni”. Tapasztalatot a gazdasszony sokoldalú munkakörben csak hosszú évek alatt szerezhet, saját kárán tanulva. A mai idő parancsa az, hogy minden meglévő erőnket, tudásunkat, a legcél-szerűbben, legtakarékosabban és legnagyobb eredménnyel használjuk fel. A sokéves tapasztalatot ki kell egészítenünk szaktudással, s ha nincsen tapasztalat, akkor ezt is a szaktudás pótolja, mert vétkes könnyelműséggel nem pazarolhatjuk el a meglévő anyagot, erőnket és időnket.

A Gazdasszony Szakosztály céljával tűzte ki, hogy jótanácsal segíti tagjait, szakszerű ismereteket nyújt a háztartási és gazdasági munkabeosztás, a család ételmezése, egészségének ápolása, a gyermekek helyes nevelése, a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek helyes feldolgozása, felhasználása és értéke-

sítése, a háziipar fejlesztése, a kertgazdaság, a háziállatok gondozása, általában a falusi háztartással és gazdálkodással összefüggő kérdések szakszerű megoldása terén.

A Gazdasszony Szakosztály örömmel siet a falusi gazdasszony segítségére s munkatervét úgy állította össze, hogy a nyári félévben a legsürgősebb kérdésekre választ kapjon minden érdeklődő gazdasszony.

A Szakosztály központja ezúton hívja fel a falusi gazdasszonyok figyelmét arra, hogy egye-sülésben az erő, tehát a legkönnyebben úgy segíthetnek magukon, ha minden meglévő erejüket egyesületbe fémörítve használják fel. Erdélyben, a gazdák részére működő gazdakörök Gazdasszony Szakosztályai hivatottak a falusi gazdasz-szonyt érdeklő kérdésekben segítséget nyújtani. Minden érdeklődő felvilágosítást kap a helybeli gazdaköri elnöknél, vagy a vármegyei EMGE ki-rendeltségnek a gazdaköri szakosztály megalaku-lásáról.

A szakosztályok a nyári félévben minden hónapban egyszer, a téli félévben pedig kétheten-kint (vagy esetleg többször is) munkadélután tartanak. Ezek a munkadélutánokon egyrészt a központtól kapott előadásokat hallgatják meg a tagok, másrészt a tagok itt beszélhetik meg közösen az őket érdeklő kérdéseket, kicserélhetik tapasztalataikat, gyakorlatban pedig főzöbemu-tatót, varrási vagy háziipari bemutatót tarthatnak.

A gazdaköri szakosztályok munkadélutánjainak egyik pontja a központi munkatervvel összefüggő és a központ által megküldendő két-két elő-adás, vagy felolvasás. Az egyik mindég az időszaknak meg-felelő háztartási-gazdasági szakirányú előadás. A gazda-köri Gazdasszony Szakosztályok azonban kérhet-nek a központtól meghatározott tárgyú előadást is, ami a helyi körülmények szerint időszéri. A kért előadást a központ rövidesen elkészítetteti és megküldi a gazdaköri Gazdasszony Szakosz-tálynak.

Ha a szakosztály valamilyen háztartási-gaz-dasági, háziipari tanfolyamot szeretnének közsé-

Minden gazdasszony és gazdalanynak vegyen részt az EMGE Gazdasszony Szakosztályának munkájában.

gükben rendezni, a Gazdasszony Szakosztály központja gondoskodik arról, hogy a legmegfelelőbb időben, megkapja a község a kért tanfolyamot, hogy a tanulnivaló leányok és asszonyok minél nagyobb számban vehessenek részt azokon.

Gondoskodik a szakosztály központja arról is, hogy ahol még nincsen a gazdakörnek könyvtára, vagy az hiányos, a szakosztály megkapja azt, vagy szakkönyvekkel bővíthesse.

A munkadélutánokkal kapcsolatban ismeretterjesztő filmeket is bemutat a szakosztály központja.

A Gazdasszony Szakosztály közérdekű híreit és üzeneteit a központ az „Erdélyi Gazda” „Falu Asszonya” rovatában közli, úgy hogy minden tag a számára hozzáférhető helyen tájékozódhat a szakosztály működéséről.

A szakosztály a fentiek alapján már elkészítette a nyári félév munkatervét s annak sokszorosítása után megküldi azt a gazdaköri szakosztályoknak is. Addig is, amíg a munkaterv sokszorosítása elkészül e rövid tudóstás keretében tájékoztatja a

tagokat a központ munkatervéről.

Természetesen a gazdaköri szakosztályok ne várjanak mindent a központtól, hanem gondoskodjanak arról, hogy tagjaik kicserélhessék tapasztalataikat, egymásnak tanácsot adhassanak, tanulmányi kirándulást rendezzenek, általában a helyi viszonyoknak megfelelő indítványokkal igyekezzenek a tagok is, egymás között is, a szakosztály életét tartalommal megtölteni és munkájának eredményességét biztosítani.

ADÓÜGYI TÁJÉKOZTATÓ:

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló 250—1943. P. M. sz. rendelet magyarázatának folytatása

12. §. magyarázata: A rendelet gyors elintézése érdekében 8 nappal idő áll rendelkezésre, hogy a kérvényt az illetékes hatóság a pénzügyigazgatósághoz felterjessze. A községi előjáróság a fel nem szerelt kéréseket is köteles felterjeszteni, mert a pénzügyigazgatóság van hivatva a kérvény helyességét elbírálni. A félnek az érdeke, hogy a községi előjáróság figyelmeztetését megszívlelje. A pénzügyigazgatóság a kellő időben beérkezett kérvényeket felülvizsgálja, elbírálja, esetleg pótlás végett visszaadja. Ha azonban a kérés elkésztetten adatott be, azt vizsgálat nélkül visszautasíthatja.

13. §. magyarázata: A helyszíni vizsgálatra a folyamodót és az érdekelt földművelésügyi igazgatási szakembereket frásban hívják meg, a folyamodónak a megjelenése is kívánatos a szükséges felvilágosítások megadása végett. A helyszíni vizsgálatot a pénzügyi szakigazgatási szerv 60 napon belül foganatosítja és jegyzőkönyvet vesz fel. A helyszíni eljárást a pénzügyi szerv egyedül is megtarthatja. A helyszíni eljárás a pénzügyi szerv megállapítja és igazolja, hogy a munkálatok elvégeztettek-e és hogy az adókedvezmény előfeltételei fennforognak-e? Amennyiben a földművelésügyi szakszerveknek a véleménye eltér a pénzügyi véleménytől, úgy ezt az ideiglenes földadómentesség

jegyzékre rá kell vezetni. Jogában van a folyamodónak az ellenérveit jegyzőkönyvre vétetni. Az 500 pengőn aluli földadó kedvezmény kérelmeket nem a Földművelésügyi Miniszter engedélyezi, hanem azt első fokon a vármegyei gazdasági felügyelőség intézi el, aki köteles az adómentesség kérdésében a pénzügyigazgatósággal egyetértően 30 napon belül határozatot hozni és a félnek végzést küldeni. Amennyiben a folyamodó ezen határozatot sérelmesnek tartja, 15 napon belül a Földművelésügyi Miniszterhez felülvizsgálati kérelemmel fordulhat. Ezen kérelmet a gazdasági felügyelőséghez kell benyújtani. Ha a földadómentesség az évi 500 pengő földadót meghaladja, avagy a kiküldött pénzügyigazgatási szakszerv és a földművelésügyi szakszerv véleménye nem egyezik meg, úgy nem a vármegyei gazdasági felügyelőség hivatott a földadómentesség kérdésében határozatot hozni, hanem a Földművelésügyi Miniszter. Ezért az illetékes pénzügyigazgatóság véleményének közlése mellett az iratokat a Földművelésügyi Miniszterhez való továbbítás céljából a Pénzügyminiszternek küldi meg. Ez esetben első és végső fokon a Földművelésügyi Miniszter határoz. Természetesen ez esetben a fél felülvizsgálati kérelemmel nem élhet.

(Következő számunkban folytatjuk.)

Megjelent az 1944-45 gazdasági évre szóló terménybeszolgáltatási rendelet

Felhívjuk gazdatestvéreink figyelmét, hogy az új rendeletet, mely több szempontból különbözik az 1943. évitől, minden gazdakörünknek megküldjük teljes terjedelmében. Gyűljetek össze tehát a gazdakörükben, tárgyalják meg együttesen az új rendeletet, hogy a beszolgáltatásra minél jobban felkészülhessenek és beszolgáltatási kötelezettségüknek minél könnyebben eleget tudjanak tenni.

Amennyiben vitás kérdés merülne fel, forduljanak bizalommal Egyesületünkhöz. A vitás kérdésekre készséggel adunk felvilágosítást minden gazdatestvéreinknek.

A kalászos gazda munkája

Az EMGE Kalászos Gazdaszakosztályának tagjai nagy tömegben küldik szerkesztőségünk címére végzett munkájukról szóló beszámolójukat, melyben híven beszámolnak arról, milyen hasznát vették a tanulásnak. Az alábbiakban néhány ilyen levelet közlünk.

Virágh László, csíkszentimrei kalászos gazda, a szakosztály főtitkára, azt írja, hogy csak akkor lehet a gazdák részére tanácsot adni, amikor a kalászos gazdák saját gazdaságukban már eredményeket tudnak felmutatni. Nagyon helyesen jegyzi meg, hogy a *felvilágosításokban ne a tudátlékos hang, hanem meleg, testvéri szeretet érvényesüljön.*

Lengyel József, ref. lelképásztor, a géresi EMGE gazdakör elnöke, hosszú beszámolót küldött az ezüstkalászos tanfolyamon tanult gyakorlati alkalmazásáról. Gazdatestvéreinek a tanultakat főleg két malac express-hizlalásával hasznosította. Nagy dicséretére szolgál, hogy ebben az express-hizlalásra alkalmatlan időben, amikor az ahhoz szükséges fehérjét nem tudjuk kellő mennyiségben előteremteni, ügyes beosztással mégis megoldotta a fehérje-kérdést — soványtej alkalmazásával. A március 1-i születésű malacokból kereken 200 napi hizlalási idő után átlag 144 kg-os hízókat állított elő. A malacokat hat hetes korban vette április 12-én és azoknak takarmányul kezdetben két liter sovány tejet, 1 kg árpadara és korpá keveréket és 30 dkg napraforgó pogácsát adott, mely mellett a malacok annyi zöld lucernát kaptak, amennyit jöziően elfogyasztottak. Mint írja, 30 nap alatt ettől a takarmánytól 15 kilót gyarapodtak. Ez a gyarapodás később, az abrak növelésével, arányosan nőtt. Az állatokon levágáskor 10—12 cm-es szalonna volt, és legalább 60 százalék zsírt adtak. A hízókat fél éves korukig naponta háromszor etette, később csak kétszer. Az egész hizlalási idő alatt Futort és Pekkét adagolt, gondoskodott ezenkívül az állatok rendszeres konyhasó-ellátásáról is. A beállított malacokat ivartalanítva és védőoltással ellátva fogta hízóba és az állatok fejlődését havonkénti mérésel ellenőrizte. Az etetési időt mindig pontosan betartotta, és így érte el ezt a háborús időkben szokatlanul jó sertéshizlalási eredményt.

Karácsonyi Kálmán 19 éves zalánpataki aranykalászos gazda birtokán megvalósított kukoricatermeléséről számol be. Rámutat az őszi szántás fontosságára és arra, mennyivel jobb a soros vetés, mint a szórt vetés. A gyomirtást egykerekű kézi

tolókapával végezte, vagyis nem vagdalta el mélykapálással a kukorica gyökereit. Kukoricáját a vadisznók foga alól megőrizte, mert jólápoltt kukoricása mellett több éjszakát kinn töltött.

Benedek Lajos, nagyajtai aranykalászos gazda leírja, hogy régebben milyen helytelenül gazdálkodtak, hogy tavasszal is szántottak és a kukoricát csak kétszer kapálták. Arról is ír, milyen hiányos volt az állatok takarmányozása. Mint írja: „nem gondoltunk arra, hogy a vemhes kocának több fehérjére és könnyebben emészthető takarmányra van szüksége“. 7.5 kat. hold szántón és 2.5 kat. hold réten gazdálkodik. Megfelelő igaerejével mindig időben elvégzi a tarlóhántást, melyet trágyázás és középmező szántás követ. Ezután még őszi mélyszántásban is részesíti ősszel be nem vetett földjeit. Mint írja, a búzát október 5-e után veti, mert akkor már a gabonalegyek nem tesznek kárt benne. A régi kétszeri kapálással szemben az elmúlt évben kézikapával négyszer, ezen kívül még egykerekű tolókapával is többször megjárta kukorica- és repaföldjeit. Példájával a környéken sok hívet toborzott már a haladottabb gazdálkodási eljárásra. Az állatok helyes takarmányozásának megoldására növelte a pillangósokkal vetett területet is.

Zoltán Lajos, gazdasági előjáró, sajószent-andrási kalászos gazda is beszámol tapasztalatairól. Különösen az őszi szántás és a tavaszi porhanyítás előnyeit hangsúlyozza írásában. Mint írja, takarmányrépa után 1942-ben ősszel mélyen megszántotta a földjét, majd tavasszal lókapával porhanyított, és ebbe a földbe géppel vetett tavaszi búzát. A nagy szárazság mellett 16 q termése volt. Kifagyott kukoricája földjét megint csak lókapával porhanyította és bevetette, 8 soros kukoricával. Ezt géppel ötször, kézzel háromszor kapálta. Kései vetése, a sok gondos munka eredményeképpen 25 q terméssel jutalmazta.

**Dohányra, borra és pálinkára
mindig akad pénz,**

de

a könyvre és tanulásra,
a tudásra, az élet leg-
erősebb fegyverére
még nagyon sok gazda
sajnálja a pénzt.

Mit tehetünk saját erőnkől a hadigondozás érdekében?

Erdély egy részének felszabadulása — mint ismeretes — a második világháború kitörésének előestéjén történt. Mindnyájan azzal a szent hittel, megmásíthatatlan akaratral és elhatározással léptük át a szabad magyar haza küszöbét, hogy nincs olyan áldozat, amit ne vállalnánk és nincs olyan megpróbáltatás, amit el ne viselnénk hazánk megerősítése és boldogulása érdekében. Így is történt. Erdély felismerte, hogy ma minden erejét, minden képességét és tudását a nagy magyar ügy szolgálatába kell, hogy állítsa és együttes erővel kell kiharcolja a magyar föld teljes szabadságát, dolgos és békés nyugalalmát. A háború azonban, amelybe mi is belekapcsolódtunk, már előre vetette árnyékát és az idők előre jelezték, hogy súlyos, nagy viharok támadnak, amelyekben férfiasan kell mindnyájunknak helytállani.

1941-ben megtörtént a hadbalépés és az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület máris új feladatokkal találkozott. Előre látta, hogy bekövetkezik az az időpont, amikor a haza minden fegyverfogható emberét a védőgátakra szólítja. Sokan fognak búcsút mondani a családi tűzhelynek, a családnak, az otthonnak, de azért a termelő munka nem állhat meg. Mert a háborúban több kenyérre, több húsrá, több ruhanyagra van szükség. Ugyanakkor azonban lényegesen kisebb és gyengébb munkaerővel végzik a termelést, mint ahogy az békeidőben történik. A családapa, a férj, a munkabíró fiú — katona, de azért a földet meg kell művelni, a termést be kell takarítani, a fát az erdőből ki kell vágni és haza kell szállítani.

Íme, ezért hívta életre az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület a bajtársi szolgálatot és szólította fel a faluvezetőket, papokat, tanítókat, gazdaköri elnököket, hogy minden községben az otthonmaradt férfiakból alakítsák meg az EMGE gazdakör bajtársi szolgálatát, vegyék nyilvántartásba a hadbavonultak családrait és indítsák be az önkéntes hadigondozó munkát. Ennek a gyakorlati formája viszont az ősi, magyar kalákarendszer. Valaki bajban van, nehézségekkel küzd, nincs elég ereje ahhoz, hogy önmagában, egyedül leküzdje az élet nehézségeit és akkor összedől a falu népe és segít rajta. Mindenki tudja ugyanis, hogy milyen igaz a mondás: ma nekem, holnap neked. Soha senki nem tudhatja, hogy ki, mikor szorul segítségre és mikor kapja sokszorosán vissza azt

a támogatást, amit ő magyar testvérének és embertársának nyújtott.

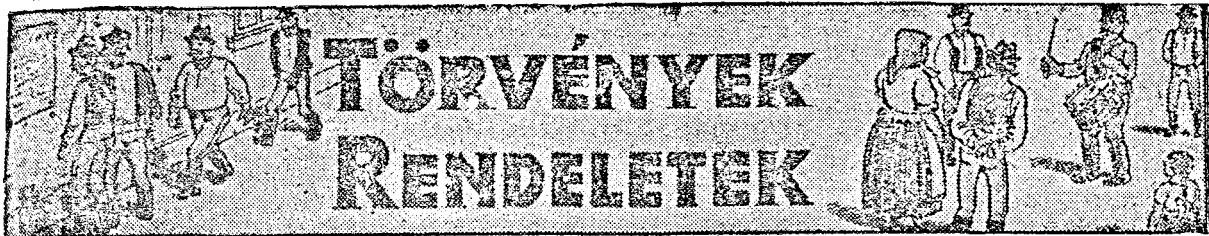
Egybehangzó jelentések szerint ma ismét nagy gond a mezőgazdasági munkaerő biztosítása, de annál biztatóbb, hogy minden faluban az asszonyok, a leányok és a gyermekek olyan hősiessen és eredményesen vették át a távollévő katona férfiú szerepét, hogy a munka megállás nélkül folyik. De ennél jóval többet kell dolgozzanak azok a férfiak, akik még otthon vannak s akik fizikai erővel is jobban bírják a munkát.

Mint látjuk tehát, saját erőnkől, testvéri összefogással és egymáson való segítséssel milyen nagy hasznára lehetünk a hadbavonultak családjainak, de még ennél is nagyobb szolgálatot tehetünk a magyar hazának, melynek ma a legkisebb munkaerőre is szüksége van.

Csikországból jön a hír, hogy dr. Kovács Károly főispán falragaszokon hívta fel az egész megye lakosságát, hogy tömörüljenek az EMGE gazdakörök bajtársi szolgálatának keretébe és az EMGE által megadott utasítások alapján haladéktalanul kezdjék meg az önkéntes hadigondozó munkát. Bitay Endre kirendeltségvezető egy sajtónyilatkozatában jelzi is, hogy az EMGE bajtársi szolgálata beszervez minden 15 éven felüli fiút és leányt és teljes lendülettel folyik már az új nemzetépítő munka.

Gazdaköri vezetők, tiszteletes és tiszteendő urak, községi bírák, tanítók! Az az igazi faluvezető, — amiről itt Erdélyben nem is kell beszélni, hiszen a kisebbségi időkben éppen elég nemes példát mutattak — aki a gondok és a bajok közepette népe mellett áll, érette van és érette dolgozik. A faluvezetők hivatása és legszentebb kötelessége, hogy minden erdélyi magyar faluban összeüljenek, megtárgyalják, megvitassák a helyzetet és megtalálják a módját annak, hogyan és miként lehet a legjobban biztosítani a folyamatos szervező munkát és hogyan és miként segíthetnek azokon a magyar testvéreinken, akik ennél is többet vállaltak a haza érdekében és hogyan lehet gondoskodni a haza ellátásáról.

Nehéz történelmi idők figyelmeztetnek, hogy minden otthonlévő magyar éppen úgy tegye meg kötelességét, amilyen áldozatos lélekkel indul rohamra a fegyveres magyar katona.

Gyapjubeszolgáltatás — gyapjuár

Irta: Nagy Miklós EMGE főtitkár.

Április 6-án, illetve 7-én jelentek meg a gyapjú beszállítására és a beszállított gyapjú árának megállapítására vonatkozó miniszteri rendeletek. A gyapjú beszállítását a 106.600/1944., a gyapjú árát a 701.800/1944. számú közellátásügyi minisztériumi rendelet tartalmazza.

Szükségesnek tartjuk az említett rendeletekkel behatóbban foglalkozni, mert azok az elmúlt évi rendszerrel szemben jelentős változtatásokat tartalmaznak és így a juhtenyésztő gazdaközöniséget a legközelebről érdeklík.

Megállapítható, hogy míg az elmúlt évben a gyapjú beszállítását és forgalmát szabályozó rendeletet az Iparügyi Minisztérium adta ki, addig a f. évben, — amint az kívánatos és természetesen volt — ezt a feladatot a Közellátásügyi Minisztérium vette át.

Az új beszállítási rendszer

Az említett rendelet a beszállítás szabályozásánál külön bírálja el a merinó és merinóval keresztezett fajtájú juhok és külön a cigája, illetve rackajuhek utáni beszállítást. Kimondja, hogy merinó, illetve ezzel keresztezett fajtájú juhek és bárányok után az egész évi gyapjútermést hiánytalanul be kell szolgáltatni. Racka fajtájú juhek után 1 kg.-ot, bárányonként pedig 0.20 kg.-ot (20 dkg.-ot) kell az 1944. évben szolgáltatni, míg cigája fajtánál Kárpátalján, Beszterce-Naszód, Bereg, Csík, Háromszék, Kolozs, Maramaros, Maros-Torda, Szilágy, Szolnok-Doboka, Ung és Udvarhely vármegyék területén birkánként (juhonként) 1 kg.-ot, bárányonként 0.20 kg.-ot, az ország egyéb területein pedig cigája fajtájú juhek után 2 kg.-ot, bárányonként 0.40 kg.-ot. Fentiek szerint tehát a Királyhágótól Keletre úgy racka, mint cigája utáni juhonként 1 kg.-ot, bárányonként 0.20 kg.-ot kell racka, vagy cigája fajtájú állományból szolgáltatni.

Bárányok a nyírás időpontjában egy évesnél fiatalabb juh számít.

A fenti mennyiségeken felül fennmaradó birka- és báránygyapjút, — beszállított gyapjúval azonos minőségben, — háztartási szükségletre a tulajdonos visszatarthatja, azonban csak saját háztartása céljaira használhatja fel. (A háztartási szükségletbe az alkalmazott szükséglet is beleértendő.)

Gyapjuszövet juttatás

Ügyeljszik, hogy a rendelet megszerkesztői gondoskodni kívántak a juhtartó gazdaközöniség gyapjuszövet szükségletének biztosításáról is, mert a rendelet így intézkedik, hogy ha a gazdálkodó 1944-ben 20 kg.-nál több gyapjút szolgáltat be s ez a mennyiség

1. merinó, vagy merinó-jellegű keresztezett gyapjuból legalább ugyanannyi, mint amennyit a termelő 1943-ban szolgáltatott,

2. racka, vagy racka-jellegű keresztezett és a névszerint felsorolt területeken (pl. a Királyhágón innen) cigája és cigája-jellegű keresztezett gyapjuból birkánként legalább 1.50, bárányonként legalább 0.30 kg.-ot tesz ki, 20 és 50 kg. közötti beszállítás esetén 3 m., 50 kg.-nál több gyapjú beszállítása esetén pedig minden további befejezett 25 kg. gyapjú után 1 m. gyapjuszövetet kap a hatóság által megállapított aron. Ezt az intézkedést az alábbi példával magyarázzuk világosabban meg:

Ha egy gazdának pl. 15 drb. egy évesnél idősebb juha (a rendelet mindig birkát említ) és 10 drb. — a nyírás idején — egy évesnél fiatalabb báránya van, (cigája, vagy rackafajtájú) köteles összesen 15 kg. birkagyapjút és 2 kg. báránygyapjút szolgáltatni. Ha azonban legalább 22.5 kg. birkagyapjút (juhonként 1.5 kg) és 3 kg (bárányonként 30 dkg) báránygyapjút szolgáltat be, úgy 3 m. gyapjuszövetre tarthat igényt.

Bár erdélyi gazdatestvéreinket nem érinti, megjegyezzük, hogy az ország többi területén csak az kaphat ilyen gyapjuszövetet a cigáját tartó gazdák közül, aki birkánként legalább 3 kg., bárányonként legalább 60 dkg. gyapjút szolgáltat be s az egész mennyiség a 20 kg.-ot meghaladja.

A nyírás ideje

A gyapjút 1944-ben csak egyszer szabad lenyírni. Birkák nyírásának július hó 15-éig, a bárányok nyírásának pedig szeptember hó 30-áig kell befejeződnie.

A gazdakönyvvel nem rendelkező és a 100 holdnál kisebb területen gazdálkodók részére a nyírás időpontját a községi előjáróság határozza meg. A nyírás időpontját a községi előjáróság közhírré teszi és közli az átvétellel megbízott Futura R. T.-gal.

A tulajdonos, vagy részesjuhász köteles a nyírás befejezésétől számított 8 napon belül a lenyírt gyapjúmennyiséget a rendelkezésére bocsájtandó bejelentőlapokon a községi előjáróságnak bejelenteni. A bejelentett adatokat a községi előjáróság ellenőrizheti.

Beszolgáltatás

A termelő köteles az előbbi bejelentés megtörténte után a beszállítandó gyapjút bármelyik vásárlásra jogosított gyapjúvásárlónak megvételre felajánlani. Az átvételig a háztartás részére visszatartható gyapjúmennyiséget sem szabad a többitől elkülöníteni és feldolgozni, ha azonban a vásárló a felajánlástól számított 45 napon belül nem veszi át, úgy ez a visszatartható mennyiség elkülöníthető, illetve feldolgozható.

PÉTI NITROGÉN MŰVEK RT.

BUDAPEST V., NADOR-UTCA 21.

A vásárló köteles a gyapjút minősíteni, átvenni és a vételárat kifizetni. Ha a termelő a Gyapjúbecslő Bizottsággal kívánja a gyapjút minősíttetni, akkor az átvevő az általa becsült minőség alapján megállapított vételár 80%-át fizeti ki előlegként, a fennmaradó összeget pedig a minőség végleges megállapításától számított 3 napon belül.

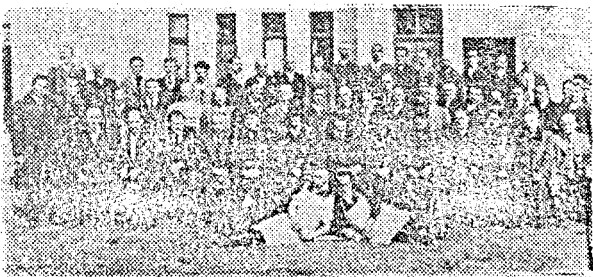
Búzaegység-jóváírás

Az 1944. évi nyírású gyapjút — még ha azt 1944. július 1-e előtt nyírják is — az 1944/1945. évi beszolgáltatási évre írják jóvá. Ha a végleges minősítés az átvételkor nem történt meg, úgy ez a beszámítás a végleges minősítésnek megfelelően később történik meg.

Összehasonlítás az elmúlt évi rendelettel

A fentiekben a rendeletnek csak a gazdáinkat érdeklő részeit vizsgáltuk anélkül, hogy a közigazgatási és kereskedelmi szervekre háruló feladatokat is taglaljuk volna. Ezek egyébként nagyjából azonosak az elmúlt évi rendszerrel s a lényegesebb eltérések csak a gazdalonlat érdeklő intézkedésekben vannak. Ezek között is első helyen áll a beszolgáltatandó és visszahagyandó mennyiségek megállapítása, mert — amint Gazdatestvéreim igen jól tudják, — az elmúlt évben a beszolgáltatás a háztartási szükségletekhez igazodott, az idén pedig csak azt a mennyiséget lehet visszatartani, ami a beszolgáltatásra előírt mennyiségben felül fennmarad. Tekintve, hogy a beszolgáltatás juhdarabonként van megállapítva, az a juhtartó jog jól járni, akinek juhait több gyapjút termeltek, vagyis a jó gazda, aki tenyészkiválóssággal a legtöbbet termelő egyedeket tartotta meg tenyészetében, jól takarmányozott, az anyákat a bányázásra kellő takarmányozással előkészítette, juhait jól ápolta és a betegségektől megóvta. Ilyen értelemben tehát azt kell mondanunk, hogy a 106.600 sz. rendelet jó, mert a szorgalmas gazdát támogatja és az ország gyapjúsükségletét lehetőség szerint biztosítja.

PARHUZAMOS M. KIR. TÉLI GAZDASÁGI TANFOLYAMOKAT RENDEZTEK TORJAN. A Háromszék megyei Torja község haladni vágyó székely gazdái olyan páratlan érdeklődést mutattak a téli gazdasági

A torjai m. kir. téli gazdasági tanfolyam résztvevői.

tanfolyamok iránt, hogy egyszerre két m. kir. téli gazdasági tanfolyam dolgozott, amelyeknek együttes záróvizsgálja március 12-én zajlott le ünnepélyes körülmények között. A község háza nagytermét zsufolásig megtöltötték a vizsgázó gazdák és az érdeklődő közönség. A kitűnő feleletek mind azt igazolták, hogy az előzők szép és eredményes munkát végeztek.

BEFEJEZŐDTEK AZ ERDELYI HONVÉDSÉGI GAZDASÁGI TANFOLYAMOK. Az F. M. Erdélyi Kirendeltsége a kolozsvári m. kir. IX. honvéd hadtestparancsnoksággal karöltve a tavalyi jól bevált példák nyomán az idén is megrendezte a honvédségi téli gaz-

A gyapjár-rendelet

Sajnos, kevesebb jót mondhatunk el a gyapjú árát megállapító 701.800—1944. sz. rendeletről. Az ebben foglalt ártáblázat ugyanis egyetlen fillér eltérést nem mutat az 1943. évi ártáblázattal szemben, már pedig annak közzététele óta minden vonalon olyan drágulás volt, hogy azt a kormányzat is kénytelen volt elismerni s ezen belátás alapján az árakat általában emelni.

Igy az ár kérdését szabályozó rendeletet feleslegesnek is tartjuk részletesen ismertetni, amennyiben az az alábbi eltérésektől eltekintve teljesen azonos az elmúlt évi rendelettel, amelyet az Erdélyi Gazda 1943. márciusi számában már ismertettünk. Az eltérés az elmúlt évi rendelettel szemben mindössze annyi, hogy „termelési jutalmat” annak a juhtartó gazdának, aki 1943-ban adott át első ízben gyapjút és más termelési jutalomban részesült, csak az 1943. évi beszolgáltatáshoz viszonyított gyapjútöbblet után fizetnek ki, továbbá annak a juhtartó gazdának, aki juhászát 1943. évi ellésű bányászaporulattól 1943. január 13-a és 1. évi április hó 7-e között létesítette. A termelési jutalmat legkésőbb 1. évi december hó 31-éig kell a Futurátót kérni.

A „nyírósúly-árkiegészítést” a rendelet továbbra is fenntartja és az ennek kifizetésére alapul szolgáló vidékenként és juhajtánként megállapított átlagos nyírósúlyokat a Futura később kiadandó „Tájékoztató”-ja teszi közzé. A Kiegészítést egyébként változatlanul 50 fillér a birka, 32 fillér báránygyapjúnál kg.-onként, középfinom fésűs alapminőségre vonatkoztatva.

Lapunk terjedelme nem engedi meg, hogy az említett rendeleteket részletesen közöljük s ezért csak Gazdatestvéreinket legközelebből érintő intézkedéseit említettük. Háború van s ezért eltekintettünk attól, hogy a rendeletet bírálat tárgyává tegyük. Gazdatestvéreinket is csak azokra a harcoló magyar honvédt ábrázoló falképekre figyelmeztetjük, amelyeknek felirata: „Te! Téged meg Te is kötelességedet!”

dasági tanfolyamokat. Kolozsváron kívül még Szamosfalván, Szászfenesen, Marosvásárhelyen, Szászrégenben, Sepsiszentgyörgyön, Csíkszeredán és Szilágysomlyón voltak tanfolyamok, összesen 608 honvéd részvételével. A szilágysomlyói záróvizsgán a katonai parancsnok Patai Gyula és Patai Gábor honvéd kisgazdákat szabatos, talpraesett feleleteikért előléptette.

SZEP SIKERREL ZÁRUL A CSÍKTAPLOCAI HÁROMHÓNAPOS TÉLI GAZDASÁGI TANFOLYAM. Március 26-án rendezték meg a csíkszeredai m. kir. mezőgazdasági szakiskola tanári testülete által tartott háromhónapos gazdasági tanfolyam záróvizsgáját, amelyen többi között megjelent Bozím Imre gazdasági felügyelő vizsgabiztos. Közán Imre, Madár István, Gerzovics József gazdasági felügyelők, Rézsegh Tamás dr. Állatorvos, dr. Farkas Pálné, Novák Julia gazdasági tanárnő, Csiszár István szászdos, Mirkos Endre plébános, Botzskor Ferenc tanító, Tóth László kertészeti körzetvezető, továbbá a csíkszeredai gazdasági szakiskola tanulói. Dr. Gajdó László tanfolyamvezető jelentése után a vizsgára került sor, majd az önképző gazdakör díszközgyűlése következett. András Gyárfás elnöki megnyitója után Pálffy Károly, Imre Dénes, Daradics Sándor, Tóth Lajos, Mihály Gergely, Lajos Antal, Botár András, Gegő István, Botzskor Ferenc szerepeltek nagy sikerrel.

Mélyen Tisztelt Igazgató-Választmány!

Alulírottak az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1943. évi zárszámadásának megvizsgálására kiküldetvén, ezen tisztségünkben eljárunk, a számadásokat folyó évi január hó 16-án megvizsgáltuk. Van szerencsénk erről jelentésünket a következőkben megtenni:

A pénztári napló bevételi és kiadási tételeit a szabályszerűen kiállított nyugták, utalványok, számlák, ellen-nyugták és egyéb okmányokkal összehasonlítottuk és azokat helyesnek találtuk. Megvizsgáltuk a főkönyv, segéd- és számlakönyvek rovatait és tételeit. Jelentjük, hogy itt is mindent a legnagyobb rendben találtunk.

Javasoljuk, hogy az elnökségnek és a pénztárosnak a felmentvény megadásáék.

Kolozsvár, 1944. január 29-én.

Dr. Darkó Ákos s. k.

Dr. Szász Ferenc s. k.
számvizsgáló bizottsági tagok.

Pállfy László s. k.

VAGYON Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1943. évi mérlege TEHER

Pénztár számla Központ	30.024.19		Alapítói tagdíj-számla		15.146.32
Kirendeltség	79.552.60	109.576.79	Nyugdíjalap tartalék számla		53.000.—
Székházak és egyéb ingatlanok		159.956.74	Folyószámla (F. M. 8400/1940 M. E. sz. megbizással kapcs.		688.005.68
Erdékelttség szövetkezetekben és gazdasági vállalatokban		137.361.67	Létesítmények befektetési számla		1.498.143.62
Állampapír		10.000.—	Kamarai vagyonkezelési számla		1.500.674.52
Takarékpénztári betét		728.25	Alapítványok:		
Gazdasági gépek és felszerelések:			Mészáros-féle szerv. alapítvány		
Szilágypaniti leltár	32.512.09		11361 sz. betétkönyv	1.861.74	
Ujkioldpusztai leltár	42.079.44		Mészáros-féle vándortanítási		
Marosvásárhelyi magtisztító gépek	7.160.70	81.752.28	11463 sz. alapítvány	1.861.74	3.723.48
Ingóságok:			1943. évi egyesületi eredmény		4.702.50
Berendezés	30.829.96				
Könyvtár	4.2 .01				
Nyomtatóanyag-készlet	10.617.87				
Gépkocsi	10.188.70	55.868.54			
Létesítmények:					
Gyümölcsaszalók	330.000.—				
Gyümölcstárolók	950.000.—				
Kvári magtisztító telep	218.143.62	1.498.143.62			
Átvett kamarai vagyonsrészek:					
Kamarai berendezés	42.681.68				
Kamarai gépek, eszközök	155.494.25				
Kamarai állatállomány	37.821.07				
Kamarai termények	37.315.12				
Kamarai városi ingatlan	350.873.—				
Kamarai mezőgazdasági ingatlan	872.908.87				
Kamarai adósság	3.580.53	1.500.674.52			
Alapítványok:					
Mészáros-féle szerv. alapítvány					
11361 sz. betétkönyv	1.861.74				
Mészáros-féle vándortanítási					
11463 sz. alapítvány	1.861.74	3.723.48			
F. M. 8400/1940. M. E. megbizással kapcsolatos számlák:					
F. M. 1942. évi átmeneti számla	62.855.35				
F. M. 1943. évi átmeneti számla	48.875.54	111.730.89			
Statisztika ú. tanulmányi számla		93.879.39			
		3.763.396.12			3.763.396.12

VESZTESÉG Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1943. évi eredménykimutatása. NYERESÉG

A 8400/1940. M. E. sz. rendelet alapján kapott megbizásból eredő kiadások	1.095.038.45		A 8400/1940. M. E. sz. rendelet alapján kapott megbizásból eredő bevételek		983.307.56
Személyzeti fizetések számlája	60.615.40		A 8400/1940. M. E. sz. rendelet alapján kapott megbizásból járó bevételek kiegészítése		
Szervezési és oktatásügyi számla	38.808.48		a) 1942. évi áthozat	62.855.35	
Központi igazgatás költségszámla	38.515.12		b) 1943. évi különbözet	48.875.54	111.730.89
Közérdekű kiadások számla	19.214.34		Tagdíj, házbér, egyéb jövedelmek és áthozott eredmény		161.855.84
1943. évi egyesületi eredmény számla	4.702.50				
		1.256.894.29			1.256.894.29

Kolozsvár, 1943. december 31.

vitéz Szász István s. k.
ú. alelnök.

Gr. Teleki Béla s. k.
elnök.

Kardos Zoltán s. k.
ú. v. titkár.

Kabdebó László s. k.
főkönyvelő.

Fenti számadást megvizsgáltuk és azt a könyvekkel összehasonlítva mindenben egyezőnek és rendben levőnek találtuk.

Dr. Darkó Ákos s. k.

Dr. Szász Ferenc s. k.
számvizsgáló bizottsági tagok.

Pállfy László s. k.

Terményárak

Gabonapiac:

Az 1943. évi termésű gabonane-műek, magvak és termények hivatalos ára az egész ország területén f. évi május 1-től 100 kg-ként, átvételkor történő fizetés esetén, a raktározási, kezelési, biztosítási és kamatköltségekkel együtt, szokványminőségben búza 78 kg. hl. súlyú 44.— P, rozs 71 kg. hl. súlyú 41.— P, kétszeres 41.— P, takarmányárpa 65 kg-os 40.— P, sörárpa 65 kg. hl. súlyú 44.— P, zab 41 kg. hl. súlyú 44.— P, köles, rostált, 100% tisztaságú 44.— P, hajdina, legalább 60 kg. 44.— P, tengeri 20,5% víztartalommal, morzsolt 35,20 P.

Olajosmagvak:

Gomborkamag 96% tisztaságú 70.— P, kendermag szokványoszerű 150.— P, lenmag olajgyártásra, őszai vagy tavaszi 100.— P, napraforgómag enyhe dohzagú 70.— P, olajözönmag 96% tisztaságú 53.— P, repcemag, káposzta vagy reparepcemag 88.— P, ricinusmag Ia. 120.— P, IIa. 90.— P, rostkender vetőmag 96% tisztaságú, 85% csíra 200.— P, rostkender vetőmag, olomzárolt 250 P, rostlenmag aprószemű 90.— P, szójabab szokványoszerű 80.— P, tökmag, enyhe dohzagú min. 50 q 90 P, vadrepemag 5% keverék 60.— P, mák, kék, legfeljebb 2% idegen anyaggal 200 P + q-ként 1943. október 15-től félhavienként számított 35 fillér raktározási és kamatköltség, mustármag legfeljebb 2% idegen anyaggal, fehér és fekete, + 100 P q-ként 1943. október 1-től félhavienként számított 75 fillér raktározási és kamatköltség.

Köménymag és édesköménymag legfeljebb 2% idegen anyaggal 300 P + termelői árhoz 100 kg-ként 1943. november 1-től félhavienként 1,70 P emelkedéssel számított raktározási és kamatköltség.

Hüvelyesmagvak:

Borsó legfeljebb 2% idegen anyaggal, hántolatlan, élőzsírsikmentes, Viktória 65.— P, Express 60.— P, lencse élőzsírsikmentes legfeljebb 5% idegen anyaggal és léha szemmel, kisszemű 90.— P, középszemű 100.— P, nagyszemű 120.— P, erdélyi lencse természeténél élőzsírsikmentes, bármely Háromszék és Udvarhely vármegyei feladóállomáson 120.— P, bab, legfeljebb 2% idegen anyaggal, fehér, szokvány és

gyöngy 80.— P, fehér, hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűrj, továbbá egyszínű, színes 85.— P, tarka, vegyes és egyéb 77.— P 100 kg-ként termelői ár, raktározási és kamatköltséggel.

Takarmánymagvak:

Bükköny 96% tisztaságú szösös 160 P, Pannon 70 P, tavaszi 72 P, csillagfűrj 96% tisztaságú, édes 45, keserű 36, szegesborsó 95% tisztaságú 50, lóbab 95% tisztaságú 64, lóheremag nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalmú 300, erdélyi nyers 90% tisztaságú 310, lucernamag nyers, arankás 90% tisztaságú, legfeljebb 1% lóhere és 1% arankatartalommal 580, balta-cinmag hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vérfűmag tartalommal 140, biborheremag 95% tisztaságú 200, fehérheremag 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svédheremag tartalommal 450, komlós lucernamag 95% tisztaságú 300, korcs (svéd) heremag 94% tisztaságú 400, nyulszapukamag 90% tisztaságú 260, somkórómag fehér 94% tisztaságú 240, szarvaskerepmag 94% tisztaságú 320, muharmag 95% tisztaságú 50, szudáni fűmag 95% tisztaságú és 80% csiraképes 80, csibehurmag 96% tisztaságú és 90% csiraképes, óriás 70, aprószemű 60, cirokmag 95% tisztaságú, seprőcirok 38, cukorcirok 50 P 100 kg-ként.

A takarmányrépa legmagasabb termelői ára 6.— P.

Vöröshagyma Ia. makói 26.— P, egyéb 24,50 P, IIa. makói 20.— P, egyéb 19.— P q-ként.

Maglenszalma Ia. 17.—, IIa. 14.— P 100 kg-ként. Az 5 km-nél nagyobb fenyőfuvartérítést és a nyílt piaci árat a rendelet részletesen szabályozza.

Liszt- és őrleményárak:

Búzadara 125 P, finomliszt 120 P, egységes búzaliszt 50 P, egységes rozsliszt 50 P, egységes búzakorpa 24 P, egységes rozskorpa 24 P, búza-és rozslábliszt 24 P, rozsszélkorpa 24 P, malombükköny, ocsu, malom-

konkoly, szemes állapotban 23 P, darált állapotban 24 P, tisztítási hulladék 13 P 100 kg-ként. Az árak zsákkal együtt értendők és minden malomüzemben azonosak.

Burgonyapiac:

Nyári rózsza és Gülbaba 24,44 P, őszirózsza 23,44, Ella és sárga 20,44, Wohltmann 17,94, Krüger 17,94, ipari Ella 17,94, ipari Wohltmann 16,44 és az ipari Krüger 16,44 P, feladóállomáson, vagonba vagy hajóba rakva, Az átvételt a m. kir. Növénytermelési Hivatal szokványai szerint eszközlik. A fenti megállapított árból vasúti szállításoknál feladóállomás és Budapest-Nagygyártelep távolságának megfelelően 250 km-nél közelebb fekvő állomásokon a 15/C, 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16/C. koccsosztály fuvardíja, vagy pedig a hajófuvarozás tényleges költsége vonható le.

MÁJUS HAVI ÁLLATVÁSÁROK:

1. Avasújváros, Ditró, Kézdivásárhely, Kovászna, Máramarossziget, Nyárádköszvényes, Óradna, Székelyudvarhely.
2. Csíkszentmárton, Nagyilonda, Nyárádköszvényes.
3. Csíkszentmárton, Kézdivásárhely, Mezőörményes.
4. Mezőörményes, Retteg, Székelyudvarhely, Szászrégen (juh).
5. Kolozsborsa, Retteg, Szalárd, Szászrégen (lő).
6. Alsóporpor, Turterebes, Szászrégen (lő).
7. Balavásár.
8. Borsa, Szászrégen (szarvasmarha).
9. Erdőszáda, Szászrégen (szarvasmarha).
10. Korond, Nagyfalva, Sárközújlak, Szilágynagyfalva, Zsibó.
11. Barlafalu, Krasznabétek, Sárközújlak.
12. Magyarláp.
13. Bikácfalva, Felsőbánya.
14. Beszterce, Kibéd.
15. Beszterce, Szatmár.
16. Csíkszereda, Hadad, Ispánmező, Kővárhosszúfalva, Nagyborosnyó, Szamosósmező.
17. Csíkszereda, Maroshévíz.
18. Monorfalva, Zára.
19. Székelymosoni, Vajdakamarás.
20. Oláhszentgyörgy.
21. Aranyosmedgyes, Bátos, Naszód.
22. Halmi.
23. Szintrvára.
24. Kápolnokmonostor, Lekence.
25. Barót, Lekence, Uzo.

**Minden EMGE-tag
szerezzen
két új tagot!**

HIREK

Vitéz dr. Ricsóy Uhlarik Béla az erdélyi hadművelési területek kormánybiztosa. Vitéz dr. Ricsóy Uhlarik Béla földművelésügyi miniszteri osztályfőnököt a kormányzó Úr a tisztántúli német főparancsnokság mellett működő kormánybiztossá nevezte ki. Vitéz dr. Ricsóy Uhlarik Béla egyben az erdélyi hadművelési területek kormánybiztosa is. Címe: Debrecen, Központi Egyetem.

Új főispánok Erdélyben. A Kormányzó Úr a belügyminiszter előterjesztésére a lemondott főispánok helyébe Gaály Ernő ny. vezérőrnagyot Csík vármegye, Borbély Kálmán lompérdi földbirtokost Beszterce-Naszód vm., vitéz Rajnay Károly ny. vezérőrnagyot Bihar vm., dr. Vargha Lajos tiszti alligyszét Kolozsvár városa, dr. Joós Andor építőmestert Marosvásárhely és Maros-Torda vm., dr. Gálffy Dezső főszolgabíró Udvarhely vm., vitéz Szaplonczay Lászlót Máramaros vm., dr. Endrődy Barnabás csendőrezredest pedig Szatmárnémeti és Szatmár vm. főispánjává kinevezte. Az új főispánok sorában helyet foglal Borbély Kálmán lompérdi földbirtokos, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányának régi munkás tagja, aki már több éve vesz aktív részt a gazdatársadalom megmozdulásaiban és aki ott, ahol csak módjában állott és tehetette, a gazdaügyek és érdekeknek mindig igaz szószólója volt.

Farkas Árpád a kolozvári Mezőgazdasági Főiskola új dékánja. A kolozvári m. kir. Mezőgazdasági Főiskola tanári testülete a napokban dékánválasztó ülést tartott, amelyen az 1944—45. tanévre dékánná Farkas Árpád főiskolai ny. r. tanárt választotta meg, akinek a neve tudományos körökben igen jól ismert. Farkas Árpád nevével Erdély magyar gazdatársadalmá is gyakran találkozott, hiszen az EMGE vonalán is rengeteget dolgozott és munkálkodik ma is. A lelkés dr. vitéz Biró Gyula

dékánt Kuthy Sándor dr. főiskolai ny. r. tanár búcsúztatta el és mondott köszönetet azért a fáradhatatlan, odaadó tevékenységért, amit a kolozvári m. kir. Gazdasági Akadémia újjászervezése körül kifejtett. V. dr. Biró Gyula, aki egyébként maga is erdélyi és székely származású ember, 1940-ben jött vissza Kolozsvárra, hogy mint az újjászervező m. kir. Gazdasági Akadémia igazgatója munkához lásson. Nagy felkészültséggel, erős akarattal vette kezébe a szervezési munkát és vitte véghez olyan gyors ütemben, ami valóban minden szempontból dicséretére válik. Egy évvel ezelőtt a Kolozvári m. kir. Gazdasági Akadémiát főiskolai rangra emelték és ugyancsak vitéz Biró Gyula dr. a főiskola első dékánja volt az, aki az egyetemi rangra emelt akadémiát elindította új útjain. Munkássága marandandó érték Erdély agrártudományos élete számára.

ZSIDÓ NEM LEHET TAGJA MAGYAR EGYESÜLETNEK. A m. kir. Minisztérium 1520/1944. M. E. számú rendelete az 1. §. 3. bekezdésében kimondja, hogy a Magyarországi Zsidók Szövetségének kötelekébe tartozó zsidó más egyesületnek vagy szervezetnek nem lehet a tagja, kivéve az egyes vallásfelekezetek szervezetét. A fentiek alapján felkérjük azokat a tagjainkat, akikre ez a rendelkezés vonatkozik, hogy ezt a körülményt egyesületüknél jelentsék be.

FELVETEL A CSIKSZEREDAI MEZŐGAZDASÁGI SZAKISKOLA-BA. A csikszeredai m. kir. mezőgazdasági szakiskola igazgatósága közli, hogy április 1-én megkezdődött a tanulók felvétele a jövő iskolai évre. Az első évfolyamra a 17 évnél nem idősebb és legalább 6 elemi iskolát végzett, — a második évfolyamra pedig azok az ifjak vehetők fel, akik a Vitézi Rend gazdaképző iskoláját, vagy valamely téli gazdasági iskolát sikerrel elvégezték. Érdeklődők forduljanak levél útján közvetlenül az iskola igazgatóságához.

IPARI NÖVÉNYEK KÖTELEZŐ TERMESZTÉSE. Nyomatékosan felhívjuk Gazdatestvéreink figyelmét arra, hogy minden gazda, aki 15 kat. holdnál nagyobb szántóföldi területen gazdálkodik, köteles szántóterületének 7%-án a vonatkozó rendelkezésben felsorolt olajos- vagy rostnövényt termelni. Az a körülmény, hogy a gazda ipari növényekre szerződést nem kötött, nem mentesíti a kötelezettség alól. Egyébként még

mindig lehet termelési szerződést kötni. Különösen kívánatos, hogy kendert és rostlent minél több gazda, minél nagyobb területen termeljen. Akiknek szántóján a kielégítő ipari növény nem ad kielégítő termést, az illetékes vármegyei gazdasági felügyelőség útján kapott engedély alapján bármely más olajos, illetve rostnövényt is termelhetnek. A szerződéses termelők kedvezményes árú vetőmagot kapnak kölcsön és a kölcsönkapott vetőmag búzaegység számát nem írják a gazda terhére. A kölcsönmag pedig az új termésből felármentesen és kamat nélkül adható vissza.

KINEK SZOLGÁLTATHATÓ KI AZ AKCIÓS FELTALP. Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy mennyi bélyeggel ellátott OMBI könyvecskére szolgáltatható ki az akciós feltalp, a bóranyaggazdálkodási m. kir. kormánybiztos arról értesítette a miskolci mezőgazdasági kamarát, hogy a mezőgazdasági feltalp akcióban csakis azok az OMBI könyvvel biztosítottak részesülhetnek, akik a folyó évben legalább egy bélyeg leróását eszközölték. 1944. évi bélyegleróvás nélkül, illetve korábbi évek bélyegleróvása alapján tehát a feltalp nem szolgáltatható ki.

Apróhirdetések

Állást keresők

Délerdélyből menekült nős gazdaságot elhelyezkedést keres. Címe: Král Antal, Palotailva, Felvinczi Jenő leveleivel. (30)

Adás-vétel

Eladó: Magyar Állami Gépgyár által gyártott egy 1200-as síma csapágyas cséplőgép, melynek vasrészei kifogástalanok, egy 6 HP-s gőzkazán és egy Hocker gyártmányú 45 HP-s gőzkazán. Mindkét kazán könyvvel ellátva. Értekezni lehet: Kolozsvár, Szentegyház-u. 26. alatt, Kelemen Géznál.

Korai érésű méznád-mag kapható. ¼ kg. 3.— P. Czangár János, Nagybaracska, Bácska. (29)

Szöböltvanyalokról árjegyzéket díjtalanul küldünk. Figyelem! Síma Berlandier és Ripária vadveszőket bármily mennyiségben veszünk. Árjajánlatokat kérünk. Tóth János szöböltvanyalokos, Abasár. (14)

Megvételre keresünk jókarban levő ételolajprést és cséplőgépre szerelhető herefejűt. Cím: „Hangya” Homoródi Jánosfalva, Udvarhely vm. (17)

FONTOSABB IRÁSOK:

Vezércikk: Hív a lármafa — Kedves Ferenc — —	168
Növénytermesztés:	
Kedves Gazdatestvéreim! — Bikfalvy Ferenc —	168
Korányári munkák a szántón — Dr. Kutyl László	169
Kétszerezük meg burgonyatermésünket — Mes-	
ter Ferenc — — — — —	172
Zöldmező: A székelyföldi legelőhiány oka — Kozáu	
Imre	173
Növényvédelem: Tavaszi rovarkártevők őszi gabona-	
vetéseinkben — Dr. Dohy (Güllner) János —	175
Allattenyésztés: Idejében gondoskodjunk megfelelő	
tenyésztés- és hizósüldőkről — Dr. Tóth Tibor —	178
A szántóföldi takarmányok helyes felhasználása	
— Dr. Tóth Tibor — — — — —	180
Gyümölcsstermesztés:	
Májusi tennivalók a zöldségesben — — —	181

25-81-793

T. JAKAB JENŐ ur
KOLOZSVÁR
MÁTYÁS KIRÁLY-tér 7

Rendelet a váltóbőr rendszer bevezetéséről

A rendeletet az alábbiakban szöszerint közöljük:

A bóranyaggazdálkodási m. kir. kormánybiztos 143—1944. sz. rendelete a szarvasmarha-, ló- és sertésdögbőrök, valamint a nyúzási kötelezettség alá nem eső sertések bőrének beszolgáltatása tárgyában.

1. A bércserzési eljárás körülményessége és hosszadalmas volta miatt — a közellátás igényeit kellőképpen már nem tudja kielégíteni. Ezért a 280—1944. M. E. sz. rendelet 1. paragrafusában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

a) A bércserzési eljárás eddigi rendszerét megszüntetem s helyette:

b) az alábbi eljárás (váltóbőr-rendszer) alkalmazását rendelem el azzal a megjegyzéssel, hogy az új eljárás bárány, birka, juh és kecskebőrre alkalmazható.

2. Jelen rendelkezésem értelmében az a személy, aki saját tulajdonát képező elhullott szarvasmarhának, bivalynak (ideértve ezeknél a borjút és a növendékállatot is), lónak (csikónak), öszvérnek, szárnak, dögsertésnek, valamint a nyúzási kötelezettség alá nem eső, sertésnek bőrét készpénzfizetés mellett kijelölt nyersbőrkereskedőnek átadja, annak ellenében az alábbiakban feltüntetett (százalékos) kulcs szerinti mennyiségű készbőrt igényelheti:

a) 10—13 kg. (zöldsúlyú) nyers marhabőr után 8—11 négyzetláb, mindenféle borjúbőr 1 kg-ja után pedig 1 négyzetláb borjú vagy növendékmарha boxbőrt.

b) 14—25 kg. (zöldsúlyú) nyers marhabőr után a nyersbőr súly egyharmadának megfelelő mennyiségű felsőbőrt.

c) 26—35 kg. (zöldsúlyú) nyers marhabőr után a nyersbőr súly egyharmadának megfelelő mennyiségű felsőbőrt.

d) a 35 kg.-on felüli nyers marhabőr után a nyersbőr súly egyharmadának megfelelő mennyiségű talpbőrt vagy gépszlibőrt.

e) ló, szamár és öszvérbőr után drb.-onként 8—10 négyzetláb felsőbőrt, ha a beszolgáltatott nyersbőr 180 cm-nél hosszabb, míg ha ennél rövidebb, 4—6 négyzetláb felsőbőrt.

f) sertésbőr után 1 kg. nyersbőr súlyra 0.250 gr., illetve 2 négyzetláb felsőbőrt, vagy ugyanilyen mennyiségű talpbélésbőrt.

3. A beszolgáltatott nyersbőrök után igényelhető készbőrök, zár alóli feloldását „Anyagigénylés zárolt készletből” c. úrlapon bőripari osztályomnál (Budapest, II. Fő-u. 68.) kell kérni. A szükséges úrlapok a kerületi kereskedelmi és iparkamaráknál szerezhetők be.

4. Az anyagigénylési úrlap indokolási részén községi előjárósággal, vagy hatósági állatorvossal igazoltatni kell azt a körülményt, hogy az igénylő tulajdonában volt állat nem fertőző betegségben hullott el, bőre tehát kikészíthető, illetve, hogy az igénylő által levágott sertés nem esett nyúzási kötelezettség alá.

5. Minden esetben csatolni kell az anyagigényléshez a nyersbőrkereskedő által kiállított átvételi elismervényt, amelyen a nyersbőrkereskedőnek fel kell tüntetni, hogy az elhullott állat, illetve nyúzási tulajdonos kötelezettség alá nem eső sertés bőre kerül beszolgáltatásra.

6. Az igényelt bóranyag zár alóli feloldása után az osztály az anyagigénylési úrlap igénylő példányát az igénylőnek küldi meg, még pedig az illetékes községi előjáróság útján, hogy a kiutalt bóranyagot az igénylő ellátási törzslapján ellátásként feljegyezze.

7. Az anyagigénylési úrlap tároló példányát ugyanekkor ahhoz a tároló céghez küldi, amelyiknek készletéből a bóranyagot kiutalja. A tároló cég a kiutalt bóranyagot azonnal, de legkésőbb a tároló példány átvételétől számított 8 napon belül kiszolgáltatni, illetve utánvétellel az igénylőnek elküldeni köteles.

Jelen rendelkezés a mai nappal hatályba lép.

Budapest, 1944. II. 14.

Megay Károly s. k. kormánybiztos.

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Antal Dániel, Balogh László, Dr. vitéz Biró Gyula, Bikfalvy Ferenc, Bodor Kálmán, Cserey Lajos, Dóry Lajos, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Dr. Dohy (Güllner) János, Gyarmathy Pirooska, Fodor Pál, Farkas Árpád, Kaltenbach Rudolf, Dr. Kollonay Endre, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Kós Károly, Kovácsnay János, Dr. Kúthy Sándor, Laczkó

Lujza, Dr. Máriássy Béla, Mikó László, Dr. Mudra Alajos, Dr. Nagy András, Nagy Miklós, P. Nagy Sándor, Paull Kamil, Rigler József, vitéz Szász István, Szeghő Dénes, Séra István, Seyfried Ferenc, ifj. Sigmond Ákos, Szilágyi Ferenc, Szopos András, Tempfli János, Dr. Tóth Tibor, Vita Sándor.

A rajzokat készlti: Andrássy Zoltán.